Riksdagsman

Johan Sjöberg i Bodaryd

1837 – 1929

Bo-E. Sjöberg

Bo-E. Sjöberg

Riksdagsman Johan Sjöberg i Bodaryd

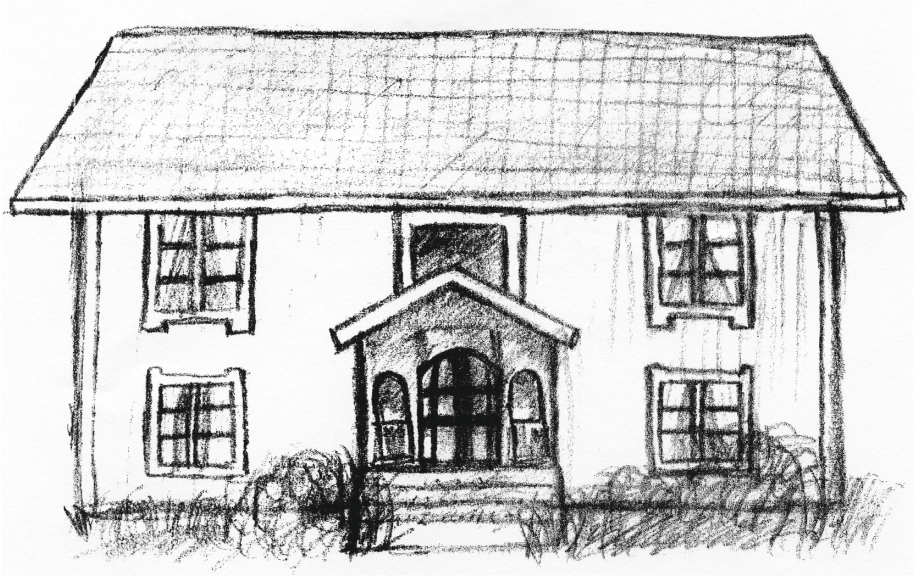

© Bo-E. Sjöberg 2015
bo@sjoberg.com

Omslag: Johan Sjöberg med signatur.
Insida: Johan Sjöbergs hem i Bodaryd,
tecknat av Saga Sjöberg efter
fotografi från 1921.

Första upplagan.

Tryckt i Sverige
Vulkanmedia, 2015

Förord

I min barndom i Stockaryd talade vi ofta i min familj om ”Riksdagsmannen”. Då visste jag bara att min farfars far Johan Sjöberg var begravd på kyrkogården mitt över gatan från mitt föräldrahem med en mycket stor och imponerande gravsten på graven. Något mera berättades inte om Johan. Riksdagsmannen var för mig en mycket abstrakt figur som hade bott på en liten gård i Bodaryd.

För att ge mina barn och barnbarn en uppfattning om hur en av våra förfäder levde i Småland runt sekelskiftet, beslöt jag mig för att försöka samla ihop information om Riksdagsmannen Johan Sjöberg i Bodaryd.

Jag har inte fått en helt klar bild av personen Johan. Om jag gissar med hjälp av de dokument jag läst, så var han en stor och kraftfull man. Han hade uppenbarligen ett stort samhällsintresse vilket man kan se genom hans många olika, oftast oavlönade, uppdrag. Intressant är vad han kunde åstadkomma från en liten by i Småland utan elektricitet och utan telefon. Bilar fanns inte, det var häst och vagn som gällde vid transporter. Järnvägen kom till Stockaryd först 1864.

Från Johans hem i Bodaryd, Stockaryd har min bror Lage för många år sedan fått en bunt gamla dokument och ur dessa har jag funnit mycket intressant information. Tyvärr finns det inga brev eller dokument som skrivits av eller om personen Johan. Jag har heller inte funnit några biografier av andra politiker från denna tid som säger något om honom eller det dagliga liv en riksdagsman levde i slutet av 1800-talet.

Några frågor är helt obesvarade: Varför sålde han sin gård i Forserum och flyttade till Stockaryd? Hur bemöttes en ung bonde från Småland när han kom till Riksdagen? Hur kunde han sköta sitt hemman under riksdagstiden? Varför lämnade han Riksdagen?

Denna sammanställning har inte kunnat komma till stånd utan stor hjälp främst från min hustru Eva och våra barn Marie, Lena och Anders som alla har hjälpt till på olika sätt. Fru Ingrid Ahlbom på Stadsbiblioteket i Jönköping har bidragit med mycket hjälp. Likaså har personalen i Forskarsalen på Stadsbiblioteket i Jönköping varit till stor hjälp.

Jönköping i januari 2015

Bo-E. Sjöberg
sonsonson till Johan i Bodaryd

Innehåll

Förord 3
Vem var Johan Sjöberg? 6
Livet i Bodaryd, Stockaryds socken 8
Brandstodsbolaget 9
Nämndemannen Johan 9
Skolor, kyrka och kultur i Stockaryds socken 11
Landstinget 13
Johan i Riksdagen 15
Johans resor till Riksdagen i Stockholm 18
Mat på tåget 21
Boende i Stockholm 21
Riksdagshusen 22
Några av Johans insatser i Riksdagen 23
Johan avslutar karriären 25
Johans anföranden 26
Johans skrivelser 31
”Farbrödernas” bekymmer i påskhelgen 41
Undantagsbref 43
Begravningsinbjudan Johan 45

Källor

Riksdagens protokoll
Sockenprotokoll från Stockaryds socken
Kongen i Boda, Einar Magnusson
Riksdagen genom tiderna, Herman Schück
Sveriges Riksdag, Nils Edén
J J Rutberg, Sixten Marklund
SCB Underdåniga Berättelse 1885-87
Jönköpings Läns Landsting genom 100 år
Landshövdingens 5 årsrapporter 1895, 1905
Hjälmseryd i våra hjärtan
Gästgiverier och skjutsstationer i Jönköpings län 1649-1933
Familjen Sjöbergs Familjearkiv

Vem var Johan Sjöberg?

Johan Sjöberg föddes i Forserums socken i Jönköpings län 12 juni 1837 och dog vid 91 års ålder i Stockaryd den 23 februari 1929. Föräldrarna var Sven Isaksson-Sjöberg och hans hustru Maria Johansdotter (Maja Jansdotter). Johan blev faderslös vid 2 års ålder och uppfostrades av sin farfar Sven Nilsson-Sjöberg född 1774. När Sven dog 1853, ärvde Johan ett hemman 13/75 mantal Fintorp Norrgård. I släktboken KONGEN I BODA, del 1 på sid 370, kan man läsa att han bodde en tid i Öggestorp (sannolikt hos modern), men flyttade 1855 tillbaka till Fintorp. Det finns betygskataloger från Fintorps byskola som ligger ett stycke från Öggestorp som visar att Johan skrevs in på skolan den 2 februari 1848, alltså vid 11 års ålder, och att han hade bra betyg. Johan står alltid överst på klasslistan och kanske betyder det att han var klassens bäste elev.

Johan brukade sitt ärvda hemman Fintorp Norrgård till 1866 då han sålde gården och flyttade med familjen till Bodaryd i Stockaryds socken. Han gifte sig 1858 med Lena Katrina Johansdotter som var född 1835 i Hiarum, Malmbäcks socken och som dog 99 år gammal i Stockaryd 1934.

Johan förlänades (tilldelades) 1905 en orden och blev Riddare av Wasaorden och titulerades t ex i Landstinget som ”Riksdagsman och Riddare”.

Äkta paret Johan och Lena Karin

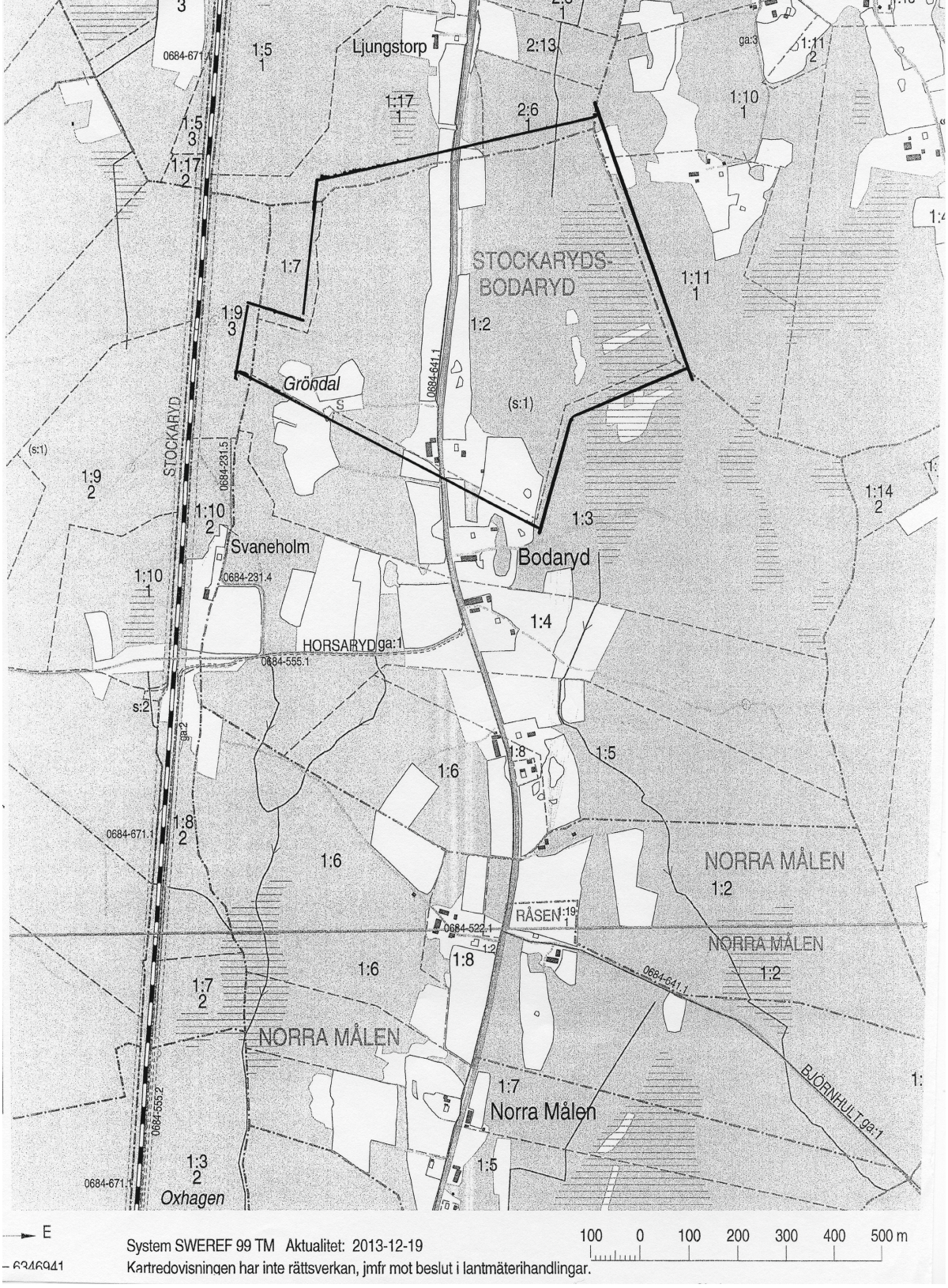

Johan Sjöbergs hemman Bodaryd 1:2
Beläget mellan Sockaryd och Rörvik

Livet i Bodaryd, Stockaryds socken

Vid 29 års ålder (1866) flyttade Johan med fru och 7-årige sonen Sven Johan till Stockaryds Socken där han köpte Bodaryd nr 1 om 1/8 mantal. Taxeringsvärde år 1885 var 5.300 kronor (motsvarar 2015 ca 300.000 kr). Gårdens storlek var 49 hektar, varav 41 hektar skog och 8 hektar åker.

Vid 70-års ålder, i januari 1908, sålde Johan sitt hemman i Bodaryd till äldste sonen Sven Johan. Lena och Johan valde att bo kvar på gården hos sonen Sven Johan. Det gamla paret bodde kvar på halva övervåningen i enlighet med en rad villkor som redovisas i texten UNDANTAGSBREF 24 NOV 1913, ett 5-sidigt inteckningsdokument inregistrerat hos Häradsrätten.

I slutet av 1800-talet fanns varken elektricitet eller telefonförbindelse till Bodaryd. När Johan på aftonen skulle ägna sig åt skrivbordsarbete fick han hålla tillgodo med en talglampa eller kanske en fotogenlampa. Först ca 1910 kom elledningar till Stockarydsområdet.

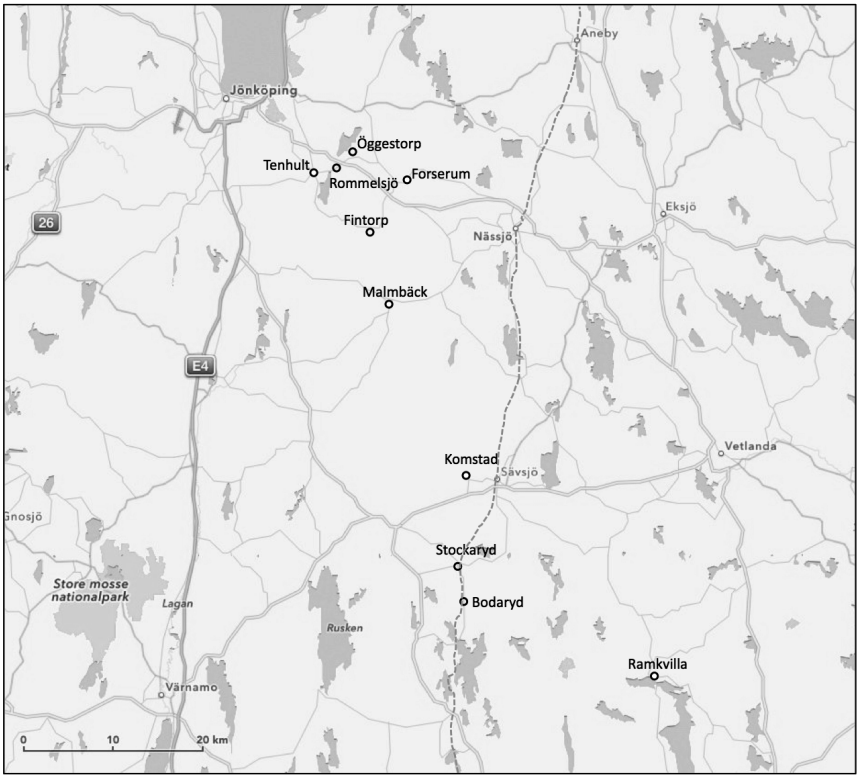

Karta över "Johan-land"

Med Johans många uppdrag följde med säkerhet att han fick många brev. Från 1 oktober 1866 fanns en poststation i Stockaryd. Någon allmän postutdelning fanns inte förrän långt in på 1900-talet. Johan hade sannolikt ett postombud (en son eller en dräng?) som hämtade posten i en låst väska s k lösväska på den kombi-

nerade järnvägs- och poststationen i Stockaryd från 1864. Denna väska beställdes hos en poststationsföreståndare som förvarade ena nyckeln och Johan den andra. Tyvärr känner jag inte till om det finns några kompletta brev till eller från Johan bevarade.

Under Johans tid i Stockholm som riksdagsman hade hustrun Lena Katrina ansvaret för gården i Bodaryd. En gift kvinna var inte myndig på denna tid. Först 1874 fick en gift kvinna rätt att disponera sin egen inkomst och så sent som 1921 blev även den gifta kvinnan helt myndig. Min gissning är att Katrina var så stark i sig själv att hon tog alla beslut i Bodaryd utan att fråga sin man när han var på möte i Riksdagen i Stockholm.

Brandstodsbolaget

För att skydda böndernas olika byggnader mot förlust vid bränder bildades på 1800-talet s k brandstodsbolag eller försäkringsbolag, oftast på sockennivå. Varje hemmansägare fick specificera sina byggnader och ansöka om att få försäkring. Över 100-talet sådana ansökningar finns sparade. Ganska snart uppgick dessa sockenbolag i Jönköpings Läns Brandförsäkringsbolag. Johan var styrelseledamot i detta bolag från 1879 till 1923, under hela 44 år, och fick flera utmärkelser för sina insatser i bolaget.

Nämndemannen Johan

Johan var en mycket betrodd man i socknen. Redan 1869 valdes han till sockenstämmans ordförande. En post som han hade till och med 1877 då han avsade sig uppdraget. Han återvaldes 1883 och hade ett flertal uppdrag inom socknen och häradet. Det kan nämnas att Johan 1869 blev ordförande i den kommitté som valdes av sockenstämman för att sköta fördelningen av det statliga nödhjälpslånet, som till följd av missväxtåren 1867 och 1868 bestod av 1.200 Riksdaler för att köpa utsäde. Johan skulle fördela lånen rättvist till socknens behövande hemmansägare och dessutom senare se till att lånen återbetalades.

Under missväxtåren var det extra fattigt i häradet och det är ingen slump att just från Stockaryds socken utvandrade procentuellt sett flest människor av alla socknar i länet, då främst till USA. Smålänningar flyttade även till Danmark och norra Tyskland. Intressant information är att år 1900 bodde enbart i Chicago över 120.000 svenskar.

Även andra länder hade det svårt och Johan klubbade i februari 1871 ett beslut om att bevilja 25.000 Riksdaler (värde 2014 ca 1.2 miljoner kronor)

att överlämnas till nödlidande i Frankrike att delas ut via Hushållningssällskapet. I februari 1887 återvaldes Johan vid 50 års ålder av Sockenstämman till nämndeman i Västra Härad. På denna tid låg den politiska och juridiska makten främst hos jordägande bönder. Det var en klar social gräns till torpare, statare och jordlöda. Nämndemannen hade plats i Häradsrätten som möttes för tingsförhandlingar i Tingshuset i Komstad utanför Sävsjö. Det föreskrevs 3 lagtima ting per år och då krävdes det närvaro av de 12 nämndemännen. Komstad var huvudorten i bygden fram till södra stambanan byggdes och då den inte kunde dras över kärren/mossen runt Komstad blev det via Sävsjö som järnvägen byggdes och Sävjö blev huvudort i bygden.

Andra uppgifter som följde med befattningen var bl a inspektioner av soldattorp och prästgårdar vid in- och avflyttning. Det kunde även gälla vägbesiktningar, ägotvister, mantalsskrivningar och skatteuppbörd. Även förmyndarskap kunde påläggas en nämndeman, t ex var Johan Sjöberg förmyndare för min mor Maria Norrby och hennes syskon när båda föräldrarna avled tidigt på 1900-talet. Han hade även förtroendet att vara ledamot i Ägodelningsrättsdomstolen. Uppgiften var att under en domares ordförandeskap skipa rätt i fastighetsbildningsmål som uppstått efter Laga Skifte 1827. Laga Skifte innebar att varje hemmansägares andel samlades till en enhet och storlek efter bördighet.

Till nämndemännen utgick ingen eller mycket liten ersättning. Däremot följde med befattningen att han kom i kontakt med stora delar av befolkningen och kunde härigenom få betalda uppdrag som att skriva inlagor till myndigheter och inte minst att göra boupptecknings och förrätta auktioner. Ett protokoll visar att Johan tog 13 % provision på auktionsutropen, men gav då köparen en viss kredittid. Ett par exempel på uppdrag var t ex ett brev till Konungen i maj 1897 om att en Karl Petersson i Gigaryd önskade få ett bidrag om 50 kronor. Begäran beviljades som en engångsersättning, brevet från kungen undertecknades av chefen för H.M. Konungens Hofförvaltning Otto Printzsköld. Orsaken till denna speciella begäran är oklar.

30-talet lärare i Västra Härad skrev ca år 1900 ett fyra sidor långt brev till alla riksdagsmän i länet och bad om hjälp att höja deras i eget tycke låga löner. Kanske skedde detta med Johans hjälp? 1881 fick Johan Sjöberg en fullmakt från sin svåger Clas Göransson i Forsa, skriven i Jönköpings Länsfängelse, där fullmakten gällde att Johan skulle sköta Clas affärer under fängelsetiden. Svågern hade blivit dömd till 1 år och 11 månaders fängelse för bedrägeri och stöld och satt fängslad i Jönköping.

Johan avgick som nämndeman 1905.

Skolor, kyrka och kultur i Stockaryds socken

Stockaryds Socken hade vid slutet av 1800-talet ca 1.200 invånare. Johan blev vald till skolkassör 1868 och ett flertal kvitton från hans verksamhet finns bevarade. Totala utgifter för skolan året 1876 var 1.234 kr 10 öre, varav skollärarens lön uppgick till 600 kr, småskollärarinnans 200 kr och Skollärarens Pensionskassa 24 kr.

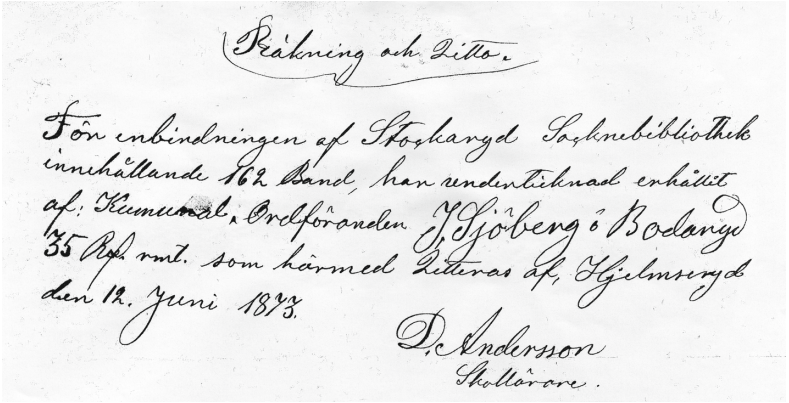

Räkning och Ditto.

För inbindningen af Stockaryds Socknebibliothek innehållande 162 Band, hvar emedlertid enhället af Kommunal-Ordföranden J. Sjöberg i Bodaryd 35 Rdr rmt. som härmed Qitteras af, Hjelmseryd den 12. Juni 1873.

D. Andersson
Skollärare.

Kvitto inbindning till sockenbiblioteket

Johan donerade 5 Riksdaler privat till sockenbiblioteket år 1872 och 1873 inköptes böcker till socknens bibliotek för 103 Riksdaler (ungefär lika många kronor). Samma år lät man binda in 162 band till en kostnad av 35 Riksdaler. Arbetet utfördes av Skollärare D. Andersson.

1882 fick Johan i uppdrag att köpa mark för Målens skola som låg ganska nära hans hemman och tomten kostade 50 kronor. Vid bygge av skolbyggnaden deltog bönderna genom att utan kostnad leverera virke. Det skrevs önskemål om speciella dimensioner som skulle levereras till skolans byggplats. Dessutom skulle vissa dagsverken utföras av bönderna och kallelsen såg ut så här:

Kungörelse
De som icke avlemna virke till skolhusbyggnaden skola nästa lördag kl 7 om morgonen avlemna av varje oförmedlat hemman (=normal skattekraft)
4 plankor 2 tum tjocka 7 ½ aln långa utom PALLHUGGNA, 8 bräder av samma längd 8 tum breda och minst 1 tum tjocka, 4 svallar till trossbotten samt ett antal till takläkt som täcken, 1 ½ alns bredd på taket. Samt av varje förmedlat hemman (=låg skattekraft) 5 lispund duglig taknäfer. Den som detta försummar gör sig skyldig till den kostnad som däraf uppstår.
Bodaryd den 1 juni 1867 Johan Sjöberg

Johan framförde att ”hungriga skolbarn kan inget lära sig” och därför ordnade han så att barnen fick mat i skolan. Bröd delades ut till barnen och bröd och mjöl köptes av bönderna omkring skolan. Första kvittot är från 1872 och det finns kvitton från flera år. Så här såg en räkning ut:

Lämnat Bröd till Skol Barnen i Stockaryd

4 Lispund Rågmjöl af 1 Rd 50 öre	*6 Rd*
11 Stycken Kaker a 6 öre Styck	*66 öre*
Bagare Lön 25 öre Lispund	*1 Rd*
Bröd till Södra Skolhuset	
2 Tärminer	
4 Lispund Bröd	*5 Rd 92 öre*
Bagarelön 25 öre xxx	*1 Rd*
Summa	*14 Rd 58 öre*

Stockaryd den 13 juli 1872
Betalt qviteras

J A Blomberg

(Lispund motsvarar ca 8,5 kg)

Som framgår av hans motioner i Riksdagen kämpade Johan kraftigt mot det utbredda supandet. När IOGTs ordenhus i Sävsjö återinvigdes efter en brand skänkte Johan 10 kronor till föreningen. Johan var även kyrkvärd under en följd år. Han tog med entusiasm del i planerna att bygga en ny kyrka. Den gamla 1600-tals kyrkan ansågs för liten och dyr att underhålla, och redan 1901 föreslog han bygge av en ny kyrka av sten. Johan blev ordförande i byggnadskommittén 1906. Men majoriteten ansåg att det fanns så mycket skog i socknen att det skulle byggas en kyrka i trä, och detta var dessutom ett billigare alternativ. Johans uppgifter var att pröva de olika anbuden och följa byggets gång. Samtidigt byggdes även en ny sockenstuga och man kan förmoda att även denna byggdes under Johans ledning.

Johan fick inte godkänt av revisorerna för sin skötsel av fattigvårdskassan vid revisionen år 1871. Det gällde t ex att kontantkassan var för stor vid årsskiftet, att Johan tagit ut 3 riksdaler (=kronor) som ersättning för hållen auktion och att han varit för givmild med penningar till de fattiga. Johan ingav en bitande försvarsskrift om 3 handskrivna sidor där han förklarade sitt handlande. Sannolikt accepterades hans försvarsskrift för han fick fortsatt förtroende.

Landstinget

Johan var 32 år då han valdes till Landstingsman för Västra Härad 1869 och med några kortare uppehåll var han i Landstinget i hela 32 år. Val till Landstinget skedde på de olika socknarnas sockenstämmor där man valde valmän, eller elektorer, som de också kallades. I maj 1870 möttes valmännen i Komstad och röstade så att Johan fick 15 röster medan första namnet fick 22 röster. Den tredje kandidaten fick 14 röster och blev utslagen.

Landstinget samlades första tiden enbart en gång per år och då under några dagar. Landstinget hade inget kansli, allt sköttes av de förtroendevalda. Inte heller hade man någon egen sammanträdeslokal, utan mötena ägde rum på Stora Hotellet i Jönköping.

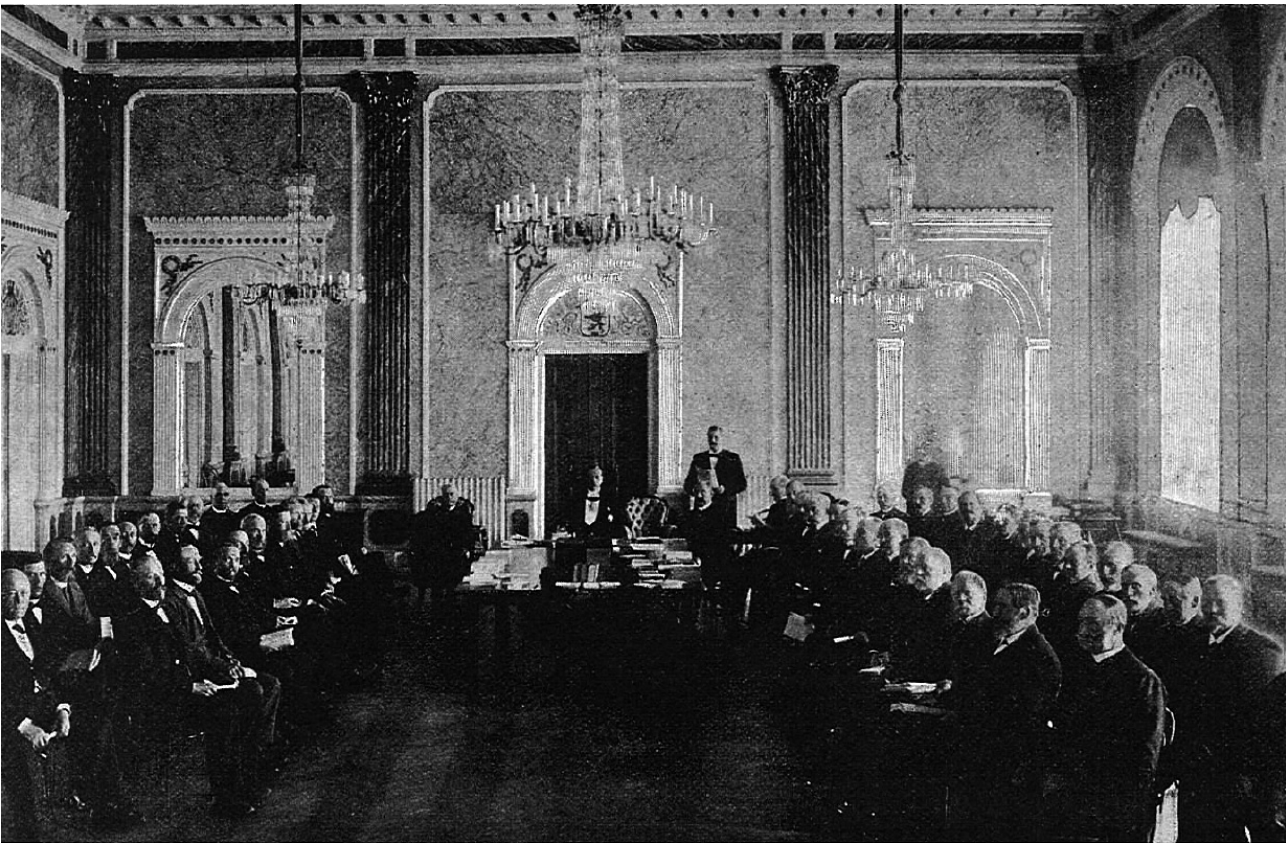

Johan Sjöberg i Bodaryd var i Jönköping 1903 och firade Landstinget 40 år. Johan är nummer tre på vänster sida. Bild från tidsskriften IDUN.

Det utgick ingen ersättning till landstingsledamöterna, enbart kostnad för resor ersattes.

En reseräkning kunde se ut så här i avskrift från Landstingets kvittensbok:

Kostnadsräkning för undertecknads inställelse vid 1882 års Landsting i Jönköping.

Skjuts efter twenne hästar från Bodaryd till Stockaryd	
0,5 mil = 1,80 milen enligt anslag i Stockaryd	*1,80*
På järnväg från Stockaryd till Jönköping 82 km	*7,50*
återresa lika	*9,30*
Summa kronor	*18,60*

Jönköping den 20 September 1882
Joh Sjöberg
Landstingsman

Granskat
Thor Ekenman
Mariannelund
Axel Petri

Aderton kronor 60 öre bekomna qvitteras
Joh Sjöberg

Landstingets intäkter bestod något år främst av skatt på brännvinsbrännapparater. Men även sedvanlig skatt debiterades. 1891 föreslog Johan att ingen skatt skulle debiteras då Landstinget hade en så god ekonomi att skatt inte skulle behöva debiteras, men tyvärr så blev det avslag. Skatten höjdes 1897 från 20 öre till 30 öre per bevillningskrona (=varje 100 kr av beskattningsbar inkomst). Detta år beräknades totala skatteinkomsterna vara 44.100 kr och intäkterna från brännvinsbrännerierna var 46.000 kr.

Johans personkännedom gjorde att han var med i valberedningen under slutet av sin landstingstid. Landstinget sysslade då främst med sjukvårdsfrågor. Tuberkulos var dåtidens stora folksjukdom och speciellt de medellösa drabbades speciellt hårt. Landstinget bildade en kommitté där Johan ingick för att ge förslag till hur tuberkulosvården skulle organiseras i länet.

Kuriosa är att under ett enda år på 1880-talet var Landstingets största utgift ersättning till jägare för skottpengar på bl a ekorre, räv och hök! Under ett år på 1900-talets början utbetalades ersättning för inte mindre än 46.152 skjutna ekorrar i Landstinget för Västra Härad.

Johan i Riksdagen

Johan var Riksdagsman från år 1885 t o m 1908 och han satt i Andra Kammaren. Mandatperioden var tre år och antalet ledamöter 190, men fixerades 1894 till 230 ledamöter. Från 1866 var endast de män över 21 år, med en årsinkomst av minst 800 kronor eller som ägde fast egendom med taxeringsvärde om minst 1000 kronor eller arrenderade en gård med taxvärde minst 6.000 kr, röstberättigade. Kvinnor hade inte rösträtt, det fick de först 1921 i Sverige.

Andra Kammaren ca 1890

Vid Andra Kammarens start 1866 var bara ca 5 % av befolkningen röstberättigade och av alla myndiga män över 21 år enbart 21 %. År 1907 hade siffran stigit till 10 % men ca en femtedel föll bort på grund av de s k strecken som t ex var låg inkomst, icke betalda skatter, fängelsedom etc. Hela Sverige (utom unionsbrodern Norge) hade vid denna tid ca 4,5 miljoner invånare. Folkmängden i Jönköpings län var 1886 ca 31.000, men antalet som hade rösträtt enbart 2.679 individer dvs 8,6 % var röstberättigade. Västra Härad hade en riksdagsman och detta innebar ett

renodlat personval vilket betydde att den valde riksdagsmannen blev något av en kung inom häradet. Johan gjorde ett försök att väljas till Riksdagen redan 1878, men blev då utslagen av Carl Mejenqvist från Sävsjö med rösttalen 294 mot 224.

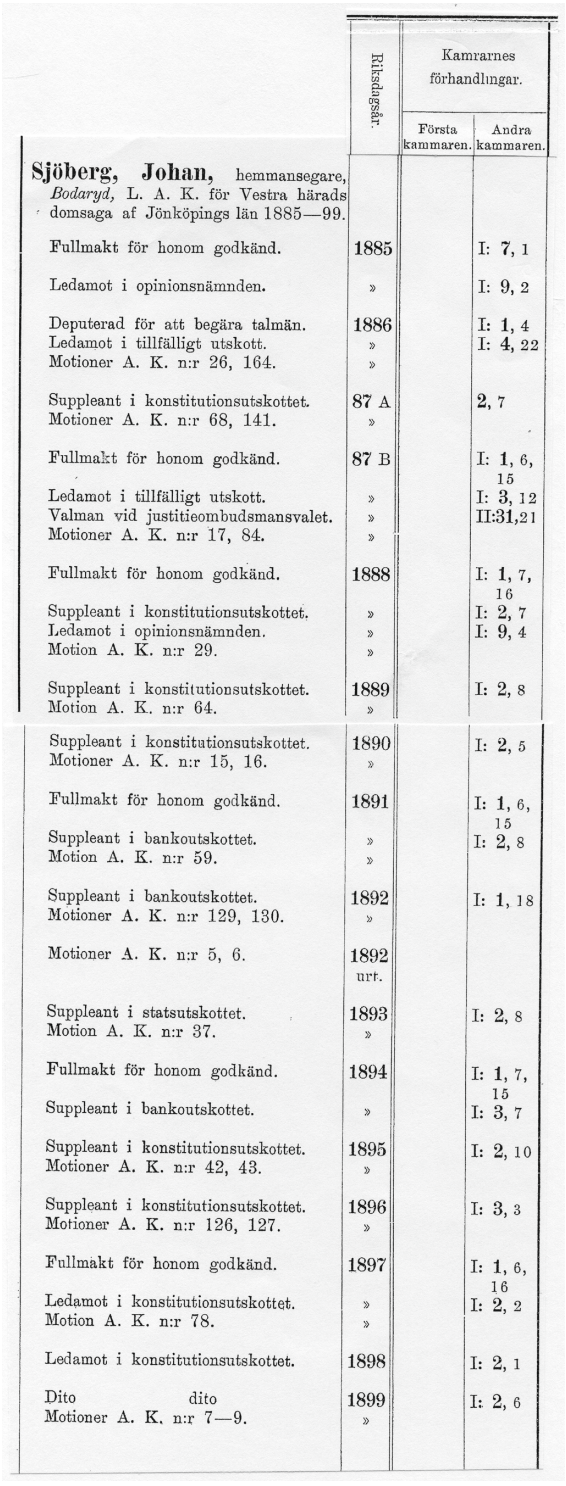

	Riksdagsår.	Kamrarnes förhandlingar.	
		Första kammaren.	Andra kammaren.
Sjöberg, Johan, hemmansegare, *Bodaryd,* L. A. K. för Vestra härads domsaga af Jönköpings län 1885—99.			
Fullmakt för honom godkänd.	1885		I: 7, 1
Ledamot i opinionsnämnden.	»		I: 9, 2
Deputerad för att begära talmän.	1886		I: 1, 4
Ledamot i tillfälligt utskott.	»		I: 4, 22
Motioner A. K. n:r 26, 164.	»		
Suppleant i konstitutionsutskottet.	87 A		2, 7
Motioner A. K. n:r 68, 141.	»		
Fullmakt för honom godkänd.	87 B		I: 1, 6, 15
Ledamot i tillfälligt utskott.	»		I: 3, 12
Valman vid justitieombudsmansvalet.	»		II:31,21
Motioner A. K. n:r 17, 84.	»		
Fullmakt för honom godkänd.	1888		I: 1, 7, 16
Suppleant i konstitutionsutskottet.	»		I: 2, 7
Ledamot i opinionsnämnden.	»		I: 9, 4
Motion A. K. n:r 29.	»		
Suppleant i konstitutionsutskottet.	1889		I: 2, 8
Motion A. K. n:r 64.	»		
Suppleant i konstitutionsutskottet.	1890		I: 2, 5
Motioner A. K. n:r 15, 16.	»		
Fullmakt för honom godkänd.	1891		I: 1, 6, 15
Suppleant i bankoutskottet.	»		I: 2, 8
Motion A. K. n:r 59.	»		
Suppleant i bankoutskottet.	1892		I: 1, 18
Motioner A. K. n:r 129, 130.	»		
Motioner A. K. n:r 5, 6.	1892 urr.		
Suppleant i statsutskottet.	1893		I: 2, 8
Motion A. K. n:r 37.	»		
Fullmakt för honom godkänd.	1894		I: 1, 7, 15
Suppleant i bankoutskottet.	»		I: 3, 7
Suppleant i konstitutionsutskottet.	1895		I: 2, 10
Motioner A. K. n:r 42, 43.	»		
Suppleant i konstitutionsutskottet.	1896		I: 3, 3
Motioner A. K. n:r 126, 127.	»		
Fullmakt för honom godkänd.	1897		I: 1, 6, 16
Ledamot i konstitutionsutskottet.	»		I: 2, 2
Motion A. K. n:r 78.	»		
Ledamot i konstitutionsutskottet.	1898		I: 2, 1
Dito dito	1899		I: 2, 6
Motioner A. K. n:r 7—9.	»		

Sjöberg, Johan, hemmansägare, *Bodaryd,* L. A. K. för Västra härads domsaga af Jönköpings län —1908. (1885.)

1900: Ledamot i lagutskottet. — Motioner A. K. n:r 65, 170.

1901: Ledamot i lagutskottet. — Motioner A. K. n:r 59, 131, 155, 172. — Yttrande A. K. I: 9,29.

1902: Ledamot i lagutskottet. — Motioner A. K. n:r 9, 56, 61, 103, 155. — Yttrande A. K. II: 23,62.

1903: Valman vid val af tryckfrihetskommitterade. Valman vid fullmäktigevalen.
Motioner A. K. n:r 158, 159, 195. — Yttrande A. K. V: 65,54.

1904: Ledamot i tillfälligt utskott. Valman vid fullmäktigevalen. — Motioner A. K. n:r 8, 119, 186.

1905 (**lagt.**): Ledamot i tillfälligt utskott. Valman vid fullmäktigevalen. Valman för utseende af en tryckfrihetskommitterad.
Motioner A. K. n:r 14, 15, 199.

1905 (**1:a urt.**): Motion A. K. n:r 6.

1906: Ledamot i tillfälligt utskott. Valman för utseende af tryckfrihetskommitterade. Valman vid fullmäktigevalen.
Motion A. K. n:r 112.

1907: Ledamot i tillfälligt utskott. Valman vid fullmäktigevalen. — Motion A. K. n:r 62.

1908: Ledamot i tillfälligt utskott. Valman för utseende af en tryckfrihetskommitterad. Valman vid fullmäktigevalen.
Motioner A. K. n:r 27—30, 59, 62.

Förteckning över Johans riksdagsuppdrag.

Vid riksdagsmannavalet som skedde i juli 1884 fick Johan 496 röster och vann därvid över den sittande riksdagsmannen Carl Mejenqvist i Mejensjö, Sävsjö som överklagade valet, men utan framgång! Notera att i Stockaryds socken av 98 avgivna röster fick Johan 97 röster. I Hjälmseryds socken fick han 163 av 191 avgivna röster. Vid val till 1897 års andra kammare fick Johan 576 röster och närmsta röstetal hade Godsegare Räf med 461 röster.

Johan Sjöberg skulle infinna sig till sin första Riksdag lördagen den 17 januari 1885 och överlämna sin fullmakt. Hans frånvaro på grund av sjukdom noterades och godkändes. Han kunde därför komma till Riksdagen först den 4 februari.

Johan ansågs protektionistisk och konservativ och ville gärna ha importtullar. Johan skrev flera motioner och önskade sänkta frakter på Statens Järnvägar och då speciellt för lantbruksprodukter t ex kalk för jordbruket. Han kämpade hårt för en förbättrad nykterhet och det framgår tydligt av hans flertal motioner i denna sak. Beträffande valsystemet var han anhängare av proportionella val.

Partistrukturen under Johan Sjöbergs tid var helt annorlunda än idag och dessutom varierande. Johan var först medlem i Landtmannapartiet. Detta parti delades år 1888 p g a osämja om tullar. Johan valde då att gå med i det Nya Landtmannapartiet som var protektionistiskt och ville skydda bondenäringen från importerade jordbruksprodukter. En återförening skedde 1895 och då hade Landtmannapartiet 137 av de 230 platserna i Andra Kammaren.

LANDTMANNAPARTIET

har, sedan flera af de på dess förra program uppställda frågor genom riksdagens beslut vunnit sin lösning, för sina fortsatta sträfvanden uPpställt följande mål:
I statshushållningen sträng sparsamhet till motverkande af statsutgifternas städse fortgående stegring
Särskildt i försvarsväsendet större planmässighet i syfte att, med bgränsade utgifter, ernå ett betryggande försvar.
Skattelagstiftningens ordnande så, att, utan obilligt tryck på näringslifvet, skatterna rättvist och jämnt afvägas efter den verkliga skatteförmågan.
Statsförvaltningens förenkling, genom ändamålsenligare anordnande af arbetet och enklare former för ärendenas handläggning. Jordbruksnäringens och särskildt det mindre jordbrukets kraftiga främjande samt egna hemsrörelsens ytterligare utveckling.
Tillgodoseende af handelns och industriens samt öfriga näringars berättigade kraf.
Folkbildningens höjande, befrämjande af nykterhetsarbetet och andra sedliga reformsträfvanden.
Det sociala lagstiftningsarbetets utveckling till förbättring af de mindre bemedlades ekonomiska och sociala ställning , beredande af skydd för arbetsaftalets helgd och rätten att fritt få arbeta samt främjande af ett godt samarbete och samförstånd emellan samhälles alla medlemmar.
Rösträttsfrågans lösning på sådant sätt, att valrätt till Andra Kammaren icke göres beroende af förmögenhet eller inkomst samt under bestämmelser, som betingas af samhällets lugna utveckling och som tillgodose olika samhällsintressens behöriga representation inom Andra Kammaren. Lösning af unionsfrågan på grundprincipen af full likställighet emellan de förenade rikena, i anslutning till Kronprinsen-Regentens uttalande af den 5 april 1905.
I öfrigt kraftig medverkan till alla reformer, som leda till fosterlandets lugna utveckling samt folkets lycka och välstånd.

Landtmannapartiets mål

Johan var under sin riksdagstid medlem i flera utskott som Bankoutskottet, Statsutskottet, Lagutskottet och dessutom i s k tillfälliga utskott som hade att behandla frågor som föll utanför de etablerade utskottens ramar. Under 1888 var han ledamot i nämnden för bedömande av Högsta Domstolens ämbetsverksamhet.

Om en ledamot blev sjuk måste intyg från läkare uppvisas och intyget lästes upp av talmannen. Vid ledighet måste kammaren godkänna detta och Johan begärde ofta 14 dagars ledighet i slutet av mars. Kanske för att hjälpa till med vårbruket hemma i Bodaryd?

Lagtima (=enligt lag) Riksdagen öppnades alltid i mitten av januari månad. Riksdagen betalade enbart resan vid Riksdagens början i januari och returresa vid dess slut ca 4 månader senare. Det förekom även urtima riksdagsmöten som inkallades för speciella händelser.

Johans resor till Riksdagen i Stockholm

Johan tog sannolikt tåget från Stockaryd till riksdagsarbetet i Stockholm. I Stockaryd byggdes en första järnvägsstation i trä redan 1864 som brann ned följande år. Då uppfördes den stationsbyggnad i tegel som finns kvar idag, år 2015.

Stockaryds Järnvägsstation uppförd i slutet av 1860-talet

Statens Järnvägar bildades för att bygga och driva de svenska järnvägarna och speciellt stambanorna. Södra stambanan, förbi Stockaryd, öppnades år 1864. Den gick då från Malmö till Stockholm via Nässjö-Jönköping-Falköping där den anslöts till Västra stambanan. Först år 1874 blev stambanan via Nässjö och Katrineholm till Stockholm klar.

I Stockaryd inrättades redan 1864 en s k skjutsstation vilket innebar att några bönder åtog sig att inom en timma ombesörja skjuts från järnvägsstationen till fastställt pris. 1896 kostade en skjuts 1,80 kr per mil för varje häst. Det kunde förekomma upp till 20 skjutsbeställningar per månad och Johan måste ha använt denna färdtjänst då en reseräkning visar nämnda belopp 1,80 kr/mil.

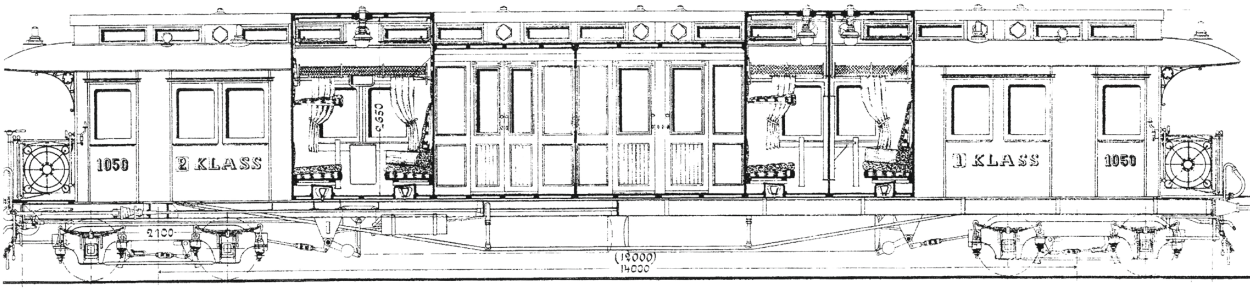

SJ tågvagn typ AB 01 tillverkad av Kockums Mekaniska Verkstad AB, 1896. Sannolikt reste Johan till Stockholm i denna vagntyp.

Tågvagnarna var på denna tid mycket enkla och det var säkert en strapats för Johan att ta tåget till Stockholm. Tågets hastighet var i början ofta inte mer än 30 km/h och tågen fick inte rulla efter mörkrets inbrott. Ofta stannade snälltåget från Malmö i Jönköping där passagerarna övernattade på Stora Hotellet. Lunch serverades i Hallsberg där Malmötåget mötte Stockholmståget och alla passagerarna åt samtidigt! Tågen hade tre klasser. En reseräkning från Johan visar att han åkte första klass, ståndsmässigt som Riksdagsman.

Från Stockholm till Säfsjö	
378 km i första klass	*20,50*
Sofplats	*10,00*
Reseffekter	*3,00*
Skjuts efter häst från Säfsjö till Bodaryd 2 xxxx	*6,00*
Arfode från den 14 februari xxxx riksdagens slut	*300,00*
	342,50

Ett exempel på ekonomisk uppställning från tiden omkring 1900. Odaterat men med Johans skrivstil och troligen är det ett utkast till en reseräkning. Obs, summeringen felaktig på originalet!

1886 rullade de första sovvagnarna i Sverige, till en början enbart för första och andra klass passagerare. Snälltåg som hade sovvagnar stannade inte i Stockaryd utan Johan måste åka med häst och vagn till Sävsjö. 1896 avgick tåget från Sävsjö kl 8:55 om aftonen och ankom till Stockholm kl 6:55 dagen därpå, men ändå nästan 3 timmar snabbare än 10 år tidigare.

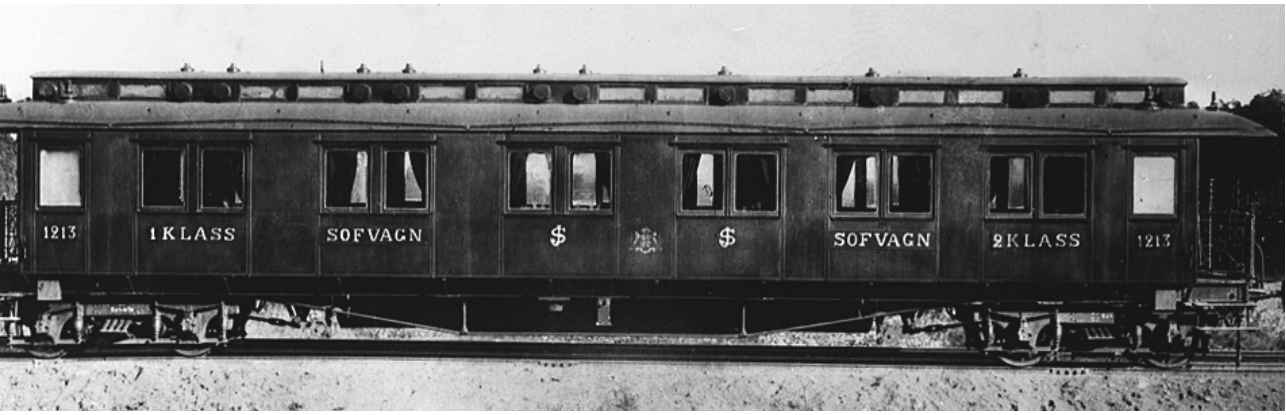

Sovvagnar introducerades i Sverige 1886

Biljetten till Stockholm tur och retur kostade i första klass 22:70 med tillägg för sovvagn 5 kr. Notera att en arbetares daglön på denna tid var ca 3 kr.

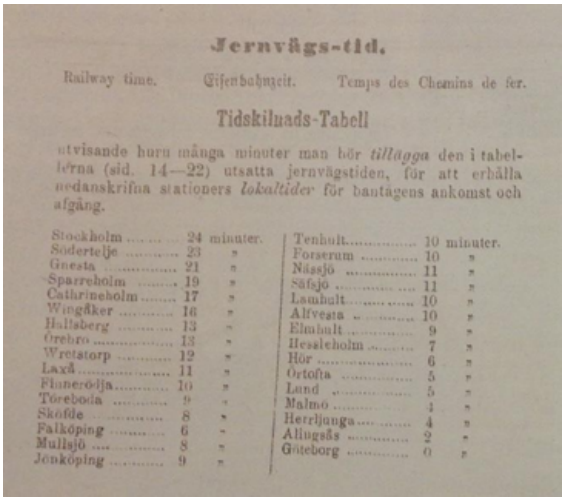

Jernvägs-tid.

Railway time. Eisenbahnzeit. Temps des Chemins de fer.

Tidskilnads-Tabell

utvisande huru många minuter man bör *tillägga* den i tabellerna (sid. 14—22) utsatta jernvägstiden, för att erhålla nedanskrifna stationers *lokaltider* för bantågens ankomst och afgång.

Stockholm	24 minuter.	Tenhult	10 minuter.
Södertelje	23 »	Forserum	10 »
Gnesta	21 »	Nässjö	11 »
Sparreholm	19 »	Säfsjö	11 »
Catharineholm	17 »	Lanhult	10 »
Wingåker	16 »	Alfvesta	10 »
Hallsberg	13 »	Elmhult	9 »
Örebro	13 »	Hessleholm	7 »
Wretstorp	12 »	Hör	6 »
Laxå	11 »	Ortofta	5 »
Finnerödja	10 »	Lund	5 »
Töreboda	9 »	Malmö	4 »
Skövde	8 »	Herrljunga	4 »
Falköping	6 »	Alingsås	2 »
Mullsjö	8 »	Göteborg	0 »
Jonköping	9 »		

Lokaltider olika järnvägsstationer

Intressant är även att före 1879 hade järnvägsstationerna lokaltid helt beroende på vilken longitud som stationen var belägen. Det fanns en s k tidsskillnadstabell som angav hur många minuters tillägg som behövdes för att få lokaltiden. Göteborg hade normaltiden och t ex Sävsjö hade plus 11 minuter! Detta ändrades 1879 till svensk normaltid för hela landet.

En engelsk dam reste tåg från Göteborg till Stockholm på 1860 talet och skrev då:

> *Det finns svenskar – bland dem en högt bildad man som jag personligen känner – vilka förkastar järnvägar på den grund att de gör människorna lättjefulla och likgiltiga för att anstränga sitt förstånd. Min vän står fast vid den gamla metoden, att man bör resa med diligens eller skjuts. Då, menar han, tvingas mannen att göra kloka beräkningar och hustrun att inpacka sakerna väl, inom knappt utrymme. Järnvägar är för folket en alltför stor hjälp, menar han, dess egen tankekraft behövs ej vidare och får domna bort.*

En gång var Johan på kant med Stinsen i Stockaryd och betalade då biljetten till Stockholm med ettöringar, till Stinsens stora förargelse. Denna historia hörde jag som liten pojke i Stockaryd.

Mat på tåget

Tidigt beslutade SJ att inte köpa in några restaurangvagnar med hänvisning till att tågen skulle bli för tunga. Företaget Kockums beslöt ändå att bygga en restaurangvagn, utan att ha en köpare. Redan 1887 hade SJ ändrat sig och köpte Kockums färdiga restaurangvagn samt beställde direkt ytterligare två vagnar.

De första restaurangvagnarna började rulla i Sverige 1897, troligen påskyndat av att de internationella besökarna till Stockholmsutställningen samma år skulle få en bekväm resa. Till att börja med var det enbart första och andra klass passagerarna som fick tillträde till restaurangvagnarna, medan tredje klass-passagerarna var hänvisade till egen matsäck eller till att handla mat på stationerna när tåget gjorde stopp. ”Snyggt klädda resande i tredje klass” fick tillåtelse att besöka restaurangvagnen ”under så lång tid som erfordrades för intagande av måltid”. Det blev konduktören som fick avgöra vem som var tillräckligt välklädd för att få äta! 1906 upphävdes denna regel och alla tredje klass-passagerare fick tillträde i mån av plats, utan hänsyn till klädselns utseende.

Boende i Stockholm

Bostad i Stockholm fick riksdagsmännen, och därmed även Johan, ordna på egen hand. Min far Axel berättade att Johan hade en bostad på Mäster Samuelsgatan, kanske hotell, kanske ett hyresrum hos någon änka. Detta var det vanliga sättet för en riksdagsman att ordna bostad i Stockholm på den tiden.

Många änkor fick ett gott ekonomiskt tillskott genom att hyra ut delar av sina stora våningar till riksdagsmän. En del hyresvärdinnor var så glada att få en mansperson i våningen och trugade på hyresgästen sina kvinnliga omsorger, bjöd på kaffe och te och frestade med måltider och annat. Många riksdagsmän valde därför att flytta ofta för att komma undan välmenande änkor! Ett hyresrum kostade 50-75 kronor per månad och då fick hyresgästen hålla med eget sänglinne.

När riksdagsmannen Johan var i Stockholm förvarade han, liksom kollegorna, sina dokument i en trälåda, ofta en gammal sockerlåda som man fått från någon speceriaffär.

Riksdagshusen

Riksdagen möttes 1867-1904 i huset på Riddarholmen (idag Kammarrättens hus) som tidigare varit Riksens Ständers Hus. Ledamoten i Riksdagen hade enbart tillgång till sin bänk i plenisalen och till sällskapsrum. Det fanns ingen sekreterarhjälp, inte heller något partikansli fanns tillgängligt. Telefoner fanns inte, de uppfanns på senare delen av 1800-talet, och det första telefonnätet Stockholm byggdes 1880 med 121 abonnenter.

Arvodet från Riksdagen uppgick från 1865 till 1909 till en summa på 1.200 kronor per år. Lönen utbetalades alltid kontant och i nya sedlar som en fint klädd tjänsteman vandrade över med från Riksbanken till Riksdagen, med sedlarna i portföljen. Alla handlingar och protokoll skrevs för hand och trycktes sedan. Den första skrivmaskinen kom till Riksdagen år 1916.

Riksdagshuset var i så uselt skick att temperaturen på vintern sällan var över 15° C på morgonen men kanske 25° C vid kvällsplena. Riksdagen hade ofta möten på lördagar, ja även så sent som kl 19 om aftonen! Fönstren var otäta så det var ständigt drag och riksdagsmännen var ofta sjuka. Dessutom störddes förhandlingarna av hästskjutsar med järnhjul. Tidvis lade man ut granris och halm på kullerstensgatan utanför för att dämpa bullret. De första bilarna började rulla på Stockholms gator strax efter sekelskiftet.

Vid slutet av 1800-talet diskuterades livligt ett nytt riksdagshus och med en liten majoritet beslöts att bygga ett nytt hus på Helgeandsholmen. Denna byggnad kostade då 12 miljoner kronor och i förhållande till statens budget om 70 miljoner var detta en extremt stor kostnad.

Några av Johans insatser i Riksdagen

Johan började som suppleant i Konstitutionsutskottet och blev så småningom ordinarie ledamot. Han var även suppleant i Bankoutskottet (kan jämföras med dagens Finansutskott). Johan var även verksam i Lagutskottet. Han blev även invald i olika tillfälliga utskott som hade att syssla med frågor utanför de ordinarie utskottens ramar.

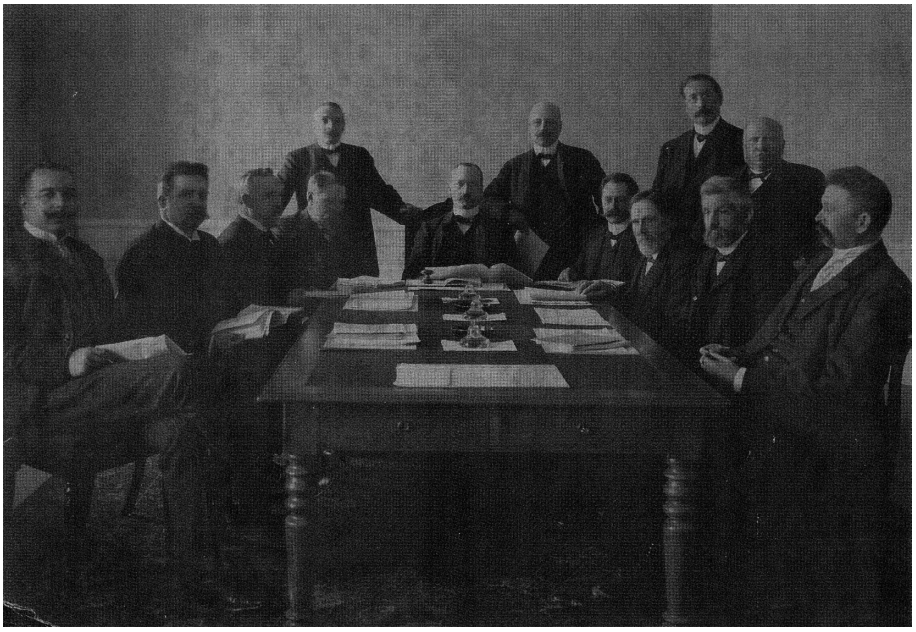

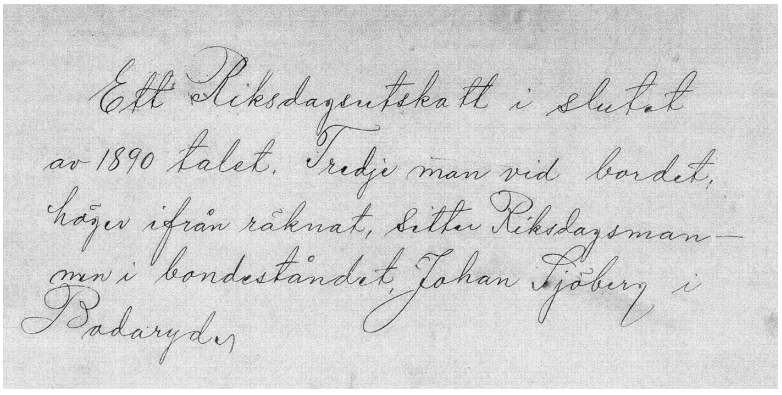

Ett riksdagsutskott i slutet av 1890-talet. 3:e sittande man från höger Johan Sjöberg.

Johan hade ett 30-tal egna motioner under åren och deltog i flera motioner tillsammans med kollegor.

- Hans första motion nr 26, daterad 28 januari 1886, gällde ett förslag till höjning av ”beväringsmanskapets” dagavlöning från 10 öre per dag till 50 öre per

dag under övningar och marschen till övningsplatsen och efter två dagar skulle lönen var en krona och femtio öre per dag.

- Nästa motion 84, daterad 14 maj 1887, handlade om att få en utredning om förbättrade lånevillkor för låntagare från hypoteksbanken och hypoteksföreningar.
- Motion 29, från 25 januari 1888, är ett förslag till skattesänkning beträffande grundskatter och lindring av skatter för rusthållning. Grundskatter motsvarar dagens fastighetsskatt och då främst gällande jordbruksmark.
- I motion 8, från 16 januari 1899, begärde Johan att Riksdagen skulle sänka frakten på kalk med 30 %.
- Johan var tullförespråkare och begärde i motion 64, från 21 januari 1889, att importörer av ”fläsk och ister” skulle bekosta kontroll vid import så att det inte fanns ”sjukdomsämnen” i varorna.

Den sanne nykterhetsvännen Johan föreslog förbud att sälja vin och maltdrycker i ”öppen bod” (=vanlig affär), ej heller att lämna ut sådana varor utan betalning dvs på kredit.

- Lantbrukaren Johan var mån om bönderna och i motion 16, från 11 oktober 1890, föreslog han att ”margarin skall givas sådan färg, exempelvis blå, att detsamma kan skiljas från natursmör”.
- Motion 59, från 26 januari 1891, gällande förkortning av handläggningstiden för fastställande av lagfart från 10 år till 5 år.
- I motion 126, från 28 januari 1896, begär Johan för att befrämja nykterheten ”att spirituösa drycker i mindre kvantitet än 50 liter icke få emottagas för transport såsom il- eller fraktgods på jernvägar”.
- Motion 127, från 28 januari 1896, föreslår Johan att ”egodelningsrättsordförande skall till skiftesmannen återställa kartor och handlingar sedan meddelat utslag och överklagad lantmäteriförrättning utan lösen”.
- Motioner nr 7 och 9, från 16 januari 1899, föreslår att frakttaxa på Statens Järnvägar skall sänkas för potatis med 50 % och reduceras för kött och fläsk.
- I motion 9 från 18 januari 1902 föreslår han att maltdrycker m.m. inte får säljas på annan ort än där tillverkningen äger rum utan kommunstyrelsens tillstånd.

Ifråga om allmän rösträtt var Johan stark motståndare. Ett brev till honom från en väljare i Hasselås i januari 1905 lyder i utdrag:
”Socialisterna hava oförskämda anspråk med detta yrkande om allmän rösträtt. Hvarför en luffare eller en honom jämförlig skall hava rösträtt är en kränkning”.
En annan text som förekommer är
”..att folk utan politiskt kunnande inte skall få rösta alls!”

Johan avslutar karriären

1908 fyllde Johan 71 år och lämnade Riksdagen och sannolikt de flesta av sina uppdrag i samband med att han sålde sitt hemman. På den tiden var det en hög ålder att lämna över då mindre än 10 % av Sveriges befolkning år 1900 var över 65 år. År 2015 är ca 20 % äldre än 65 år.

Det är troligt att Johan fortsatte att hjälpa sina medmänniskor med diverse praktiska och juridiska skrivelser. På denna tid var skrivkunnigheten inte utbredd bland allmänheten. Jag har noterat att Johans hustru Katrina oftast undertecknade dokument med förkortningen ”mhip” (med hand i penna) vilket betyder att hon själv inte skrev utan någon annan förde hennes skrivpenna. Se t ex Undantagsdokumentet från år 1908.

Fotnot:
Johans hustrus förnamn finns skrivet på olika sätt t ex Katarina, Katrina, Lena Karin eller enbart Karin och jag har valt att använda Katrina.

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1885. Andra Kammaren. N:o 7.

Onsdagen den 4 Februari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 26, 27 och 28 nästlidne Januari.

§ 2.

Upplästes ett så lydande protokoll:

Protokoll, hållet inför Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitiedepartementet den 2 Februari 1885.

Hemmansegaren Johan Sjöberg i Bodaryd hade denna dag aflemnat fullmakt, utvisande, att han vid riksdagsmannaval, som den 29 Juli 1884 hållits i Vestra härads domsaga, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för en tid af tre år, räknade från och med den 1 Januari 1885; och sedan berörda fullmakt funnits vara i föreskrifven ordning utfärdad samt vidare granskats af vederbörande Fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmakten framstält någon anmärkning, beslöts, att protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle meddelas Andra Kammaren, hvarjemte fullmakten skulle till Kammaren öfverlemnas, för att hållas Hemmansegaren Sjöberg till handa.

In fidem
G. R. Lilienberg.

Derefter beslöt Kammaren jemväl för sin del godkänna den af Herr J. Sjöberg sålunda aflemnade fullmakt.

I sammanhang härmed tillkännagaf Herr Talmannen att Herr Sjöberg, hvilken vid Kammarens sammanträde den 17 nästförflutne

Herr Sjöberg yttrade: Herr grefve och talman! Då jag nu yrkar bifall till utskottets förslag, vill jag uttala den önskan, att, när en arbetarepensionering möjligen kommer till stånd, den jordbrukande arbetaren måtte af dessa samlade medel få sin välförtjenta andel likasom öfriga arbetare.

Jag yrkar, som sagdt, bifall till utskottets förslag.

Riksdagsprotokoll nr 7 från 1885 samt
Johan Sjöbergs anförande i maj 1896 betr pensioner till arbetare

Efter det utskottets hemställan blifvit uppläst, anförde:

Herr Sjöberg: Utskottet har såsom skäl för afslag å min motion anfört, att helsovårdsstadgan innehåller tillräckliga bestämmelser om nödig kontroll.

Det är väl sant att så är förhållandet, men det är icke möjligt att tillämpa dessa stadganden på landet. I städerna finnas polis och andra personer, som kunna verkställa undersökningar. Men dessa personer saknas på landet. I 15 § helsovårdsstadgan heter det, att helsovårdsnämnd eger, der sådant anses nödigt, att af till försäljning afsedt födoämne låta taga prof för undersökning, hvilken undersökning skall ske med största *skyndsamhet*. Det är ju uppenbart ej möjligt att tillämpa en sådan föreskrift om skyndsamhet på landet, der man har flere mil till närmaste stad. Förhållandet är sålunda nu, att, när vi landtbor importera fläsk till städerna, så äro vi skyldige att låta undersöka det, men amerikanskt fläsk, som dit införes, får säljas utan undersökning.

Jag anser detta vara orimligt och att derför min motion bort af utskottet tillstyrkas. Jag anhåller nu äfven om bifall till densamma.

Herr Sjöberg: Det tillfälliga utskottets vice ordförande åberopade de svårigheter och det besvär, som en sådan undersökning som den här ifrågasatta skulle medföra. Ja, det är klart, att den kommer att medföra besvär, och det icke så litet. Men det är icke omöjligt. Om sådan undersökning kommer till att bestämmas, så skulle det minska införseln af amerikanskt fläsk. Om vi se på statistiken, visar det sig, att vi under 1888 utfört nästan lika mycket fläsk, som vi infört. Hvarför behöfva vi då det amerikanska fläsket? Kunna vi ej vara nöjda med det vi hafva i vårt eget land?

Vice ordföranden har vidare anfört, att det fläsk, som produceras inom landet, icke undersökts. Jo, ty till de flesta städer får man icke skicka fläsk, utan att det undersökes. Detta är det allmänna förhållandet. Kanske det ej sker på några ställen, men åtminstone i de städer jag bor närmast måste fläsket undersökas, innan det får försäljas.

På grund af dessa skäl yrkar jag fortfarande bifall till min motion.

Utskottet hemställde emellertid, att motionen ej måtte för närvarande till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Herr Sjöberg i Bodaryd erhöll, på begäran, ordet och yttrade: Då, såsom framgår af utskottets motivering för dess hemställan om afslag å min motion, de frågor om utredning af hvilka jag föreslagit att Riksdagen skulle hos Kongl. Maj:t anhålla, för närvarande äro föremål för behandling af den sistlidet år tillsatta s. k. ekonomiska komitén, samt då jag hoppas att denna behandling skall blifva afslutad i så god tid i år, att en kongl. proposition i ämnet kan vara att till nästa år förvänta, anser jag mig ej böra framställa något yrkande på bifall till motionen.

Johan Sjöbergs anförande i Andra Kammaren 1889
betr veterinärkontroll av importerat fläskkött

Angående nedsättning i de på viss jord hvilande grund-skatter. (Forts.)

Herr Sjöberg i Bodaryd: Från statsrådsbänken har tydligen uttalats, att grundskatterna äro sekelgamla orättvisor, och Stats-Utskottet har i sitt utlåtande för förra året, N:o 27 sid. 9, yttrat, att det vore en orättvisa att behålla en oegentlig befunnen skatt.

Då således både regeringen och Stats-Utskottet erkänt det orättvisa i en sådan skatteform, så förundrar det mig, att Stats-Utskottet nu icke lemnat bifall till min motion, samt att regeringen icke sökt att åstadkomma en rättvis fördelning af de bördor, som nu trycka så ojemnt. Ty man måste erkänna *det* vara rättvist, att hvarje svensk medborgare i mån af tillgång får deltaga så väl i de skatter, som erfordras för statens behof, som ock i det för landet erforderliga försvar.

Om alla skatter voro jemnt fördelade efter förmögenheten, så skulle all den berättigade klagan, som nu finnes, försvinna, och riksdagsarbetena till följd deraf med större enighet utföras, men så länge blott en del af landets befolkning skall bära den hufvudsakliga skattebördan, så kommer allt mer och mer hat och ovilja att uppstå mellan de olika klasserna. Tager man i betraktande med huru stor del landsbygden får bidraga till vårt försvar, så skulle man kunna tro, att landsbygden vore i större behof af försvar än städerna. Men jag tror dock, att, om en fiende inträngt i landet, så vänder han sig först mot städerna för att der anställa plundringar. Då kan man vara öfvertygad om, att landssoldaten får infinna sig för att skydda den anfallna staden och dess invånare, men blir det åter fråga om denna soldats aflöning, så är det jordbrukaren, som skall betala densamma, och stadsbefolkningen vill icke höra talas derom. Kan ett sådant förhållande vara rätt i våra tider, då jemlikhet i alla rigtningar predikas? Det första steg man bör taga är att söka utjemna de olika skattebördorna, så att de blifva lika för alla. Blifver bördan då för tung, kan man vara säker om, att en hvar skall vilja vara med om att lätta densamma, men om deremot blott en del skall draga hela lasset, och en annan del möjligen söka lassa på ännu mer, så uppstår ett förhållande, som icke kan gå i längden.

Jag är icke den, som vill söka genomdrifva min sak på samma sätt som många andra, eller genom att predika om uppror, om röda fanor och dylikt — hvilket man från så väl ena som andra bänken fått höra — men jag inser dock, att denna berättigade fråga icke kan, ja, icke skall tystna förr, än den på ett tillfredsställande sätt blifvit löst.

Då det var fråga om att genom tullskydd upphjelpa det tryckta jordbruket, så fick man höra från många håll, att jordbruket icke bör hjelpas genom tullar utan genom skattelindringar. Ja, nu är det tillfälle att visa dessa vackra ord i handling genom att gifva rättvisa åt hvad som är rättvist. Jag har nu från visst håll fått höra, att den af mig i min motion föreslagna skattelindring icke kan ske för närvarande, emedan man icke kan fylla den brist i statens inkomster, som skulle uppstå genom en sådan afskrifning. Jag finner ett sådant uttalande minst sagdt besynnerligt, ty bör det icke kännas mindre tungt, om en hvar i mån af tillgång finge bidraga till fyllande af denna brist, än om ett fåtal jordbrukare skall tvingas att bära hela denna börda?

Johans anförande i Andra Kammaren 1886
betr reducerad skatt på jordbruksfastigheter

Angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter. (Forts.)

Som Utskottet afstyrkt min motion, så inser jag mycket väl att den för denna gång icke har någon utsigt att vinna Riksdagens bifall. Men det är dock med tillfredsställelse jag finner, att icke mindre än tolf utskottsledamöter reserverat sig mot dess beslut, och jag hembär min tacksamhet till dessa reservanter för det understöd de sålunda lemnat mig.

Jag vill nu vända mig mot Herr Ahlström, som sysselsatte sig med afskrifningen. Jag undrar icke på att han satte sig emot en sådan afskrifning, ty kunde man sköta sin jord på det sätt, som han för en liten tid sedan ville undervisa Kammaren uti, så behöfde man icke någon afskrifning, ty det var ett utmärkt resultat han kom till. Men jag tror dock icke att någon jordbrukare kan uppnå ett sådant resultat, utan alltsammans torde blott visa, att Herr Ahlström icke är en praktisk jordbrukare.

Hvad åter beträffar Herr Waldenström, så kan jag icke heller underlåta att bemöta hans yttrande. Han omtalade en hemmansegare, som köpte ett hemman med det vilkor, att han skulle betala ytterligare 1,300 kronor, om grundskatterna blefve afskrifna. Huruvida någon sanning ligger till grund för detta, kan jag icke bedöma, men jag tror att detta hans anförande kan, hvad sanningsenligheten beträffar, jemföras med det yttrande han vid förra riksdagen hade, då han berättade om Söderhafsöarne och om knäbyxor. Jag yrkar bifall till reservanternes förslag.

Herr Sjöberg: Då jag anser, att varietéföreställningar är en skada för samhället och än mer, om spritförsäljning får ega rum i samband med dem, skall jag taga mig friheten att yrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Sjöberg: För att i någon mån visa huru denna handel bedrifves på landsbygden, skall jag be att i detta hänseende få uppläsa en uppgift, som jag fått från en stationsinspektor i Stockaryd. Då Stockaryd endast är en mindre station, ankommer naturligtvis dit ej så stora spritsändningar som som till andra större jernvägsstationer, men det oaktadt ingingo dit endast under en månad sistlidet år följande sändningar:

från	Malmö	5	kolly
»	Hessleholm.....	17	»
»	Jönköping	10	»
»	Göteborg	3	»
»	Norrköping ...	10	»
»	Gistad	5	»
»	Stockholm	3	»
»	Tomelilla.....	5	»
»	Ormaryd	1	»
»	Ronneby	1	»
»	Tomarp	1	» ; således öfver 60 kolly.

Det är mycket vanligt att ett par personer slå sig tillsammans och skrifva efter spritvaror. Jag anser derför, att det är nödvändigt att något åtgöres i denna sak, och anhåller för den skull om bifall till reservationen.

Johan Sjöbergs anförande i Andra Kammaren i maj 1896
betr handel med spritvaror

N:o 16.

Af herr **J. Siöberg,** *om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om tillägg till förordningen angående kontroll å tillverkningen af margarin m. m. den 11 oktober 1889.*

De uti kongl. förordningen angående kontroll å tillverkningen af margarin samt å handel dermed den 11 oktober 1889 gifna bestämmelser hafva, såsom redan före förordningens utfärdande var tydligt, icke kunnat afhjelpa de olägenheter för vår smörproduktion, som nämnda tillverkning medför. Då emellertid af skäl, som äro för en och hvar bekanta och således icke lämpligen böra här upprepas, det är oafvisligen nödvändigt, att, derest margarintillverkningen inom landet skall få fortgå och försäljning af margarin tillåtas ega rum, så anordnas, att densamma icke kan på bedrägeriets väg undertrycka produktionen af natursmör, och sådant icke, efter hvad visadt är, kan ske på annat sätt än att margarinen vid tillverkningen gifves ett utseende, som bestämdt skiljer den från det naturliga smöret, så tillåter jag mig vördsamt föreslå,

> det Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring af eller sådant tillägg till ofvannämnda kongl. förordning, hvarigenom föreskrifves, att vid tillverkning af margarin denna vara skall, vid det i 12 §, mom. 3 af samma förordning stadgade ansvar, gifvas sådan färg, exempelvis blå, att densamma derigenom tydligen kan skiljas från natursmör, äfvensom att enahanda föreskrifter stadgas för margarin, som från utrikes ort införes.

Stockholm den 22 januari 1890.

Joh. Siöberg,
från Bodaryd.

Johan Sjöbergs skrivelse i okt 1889
betr kontroll å tillverkning af margarin

§ 5.

Om bestämmelser rörande färgning af margarin.

Föredrogs vidare Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7 (i samlingen n:o 40), i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om tillägg till förordningen angående kontroll å tillverkningen af margarin m. m. den 11 oktober 1889.

Sedan herr *Johan Sjöberg* uti en inom kammaren väckt motion, n:o 16, föreslagit, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan ändring af eller tillägg till ofvanberörda kongl. förordning, att derigenom föreskrefves, att vid tillverkning af margarin denna vara skulle, vid det i 12 § 3 mom. uti förordningen stadgade ansvar, gifvas sådan färg, exempelvis blå, att varan derigenom tydligen kunde skiljas från natursmör, äfvensom att enahanda föreskrift stadgades i fråga om margarin, som från utrikes ort i riket infördes — hemstälde utskottet uti sitt den 24 nästlidne februari afgifna utlåtande n:o 2, att motionen icke för det dåvarande måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Om bestämmelser rörande färgning af margarin. (Forts.

Vid ärendets behandling inom kammaren den 1 sistlidne mars blef frågan till utskottet återförvisad; och hemstälde med anledning deraf utskottet i nu föreliggande utlåtande:

att kammaren ville för sin del besluta, det Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, att Kongl. Maj:t ville, derest hinder icke möter, meddela sådan förändring uti förordningen angående kontroll å tillverkningen af margarin m. m. den 11 oktober 1889, att derigenom förbjödes, att i riket finge tillverkas, till salu utbjudas eller dit införas margarin af starkare gul färg än den, som för närvarande är förhandel med sådan vara i Danmark tillåten.

Reservation emot utskottets hemställan hade anmälts af herr *C. A. Andersson* i Malmö, med hvilken instämt herr *G. Erikson* i Myckelgård.

Ordet begärdes af herr Ryding, som yttrade: Jag har under min riksdagstid haft till princip att icke yttra mig i sådana frågor, der sedermera mitt embetsutlåtande kunde blifva infordradt. I den fråga, som nu föreligger, har likväl ett officielt utlåtande af mig redan afgifvits, och jag anhåller derför att få till kammarens protokoll meddela innehållet deraf. Någon effekt förväntar jag visserligen ej af mitt yttrande, då frågans utgång väl redan på förhand är gifven, med de åsigter, som hysas af den inom kammaren rådande majoriteten. Utlåtandet var i hufvudsak af följande innehåll:

Genom den af Kongl. Maj:t den 11 oktober förlidet år utfärdade förordning angående kontroll å tillverkningen af margarin samt handeln dermed bör, enligt mitt förmenande, full trygghet vara vunnen, att all margarin kommer att under denna benämning försäljas, äfvensom att förvexling eller förfalskning af smör med margarin ej vidare skall ifrågakomma i vårt land. Härmed har ock hvarje giltig anledning försvunnit för förbud mot margarins färgning till likhet med smör, en färgning, hvilken för öfrigt, ur rättslig synpunkt sedd, torde vara lika berättigad som färgning af smör. I båda fallen åsyftas blott att, utan användande af skadliga färger, göra varan till utseende och deraf beroende smak behaglig för konsumenten. Medelst ett förbud mot färgning af margarin skulle all verklig täflan mellan margarin och smör vid handeln inom landet förhindras, och deraf skulle åter kunna blifva en följd, att förbrukningen af ett näringsmedel, som, enligt hvad numera allmänt erkännes, är både sundt och billigt, förhindrades till stort men såväl för den mindre bemedlade som för tillverkaren, hvilken senare under så ogynsamma förhållanden svårligen kunde bereda sig någon marknad för margarin i utlandet och en helt ringa sådan inom landet.

Om bestämmelser rörande färgning af margarin. (Forts.)

På dessa skäl, hvilka jag för min del fortfarande finner vara giltiga, kan jag icke biträda utskottets nyss föredragna hemställan, utan anser mig böra yrka afslag derå.

I detta yttrande instämde herrar *Vahlin, P. Waldenström, Schöning, Nydahl, Arhusiander, Wretlind* och *Broström.*

Härefter anförde:

Herr Andersson i Malmö: Såsom herrarne se af betänkandet, har jag anmält min reservation icke mot sjelfva saken, utan deremot att utskottet redan nu framlagt sitt betänkande inför kammaren. Herrarne minnas, att denna fråga återremitterades, då den förra gången var föremål för kammarens öfverläggningar, just derför att man ville afvakta den utgång frågan om mellanrikslagen skulle få. Mellanrikslagen har nu blifvit afgjord i svenska Riksdagen, men detta har icke ännu fullständigt skett i norska stortinget, då lagtinget icke behandlat frågan. Derför ansåg jag, att man hade bort bida tiden tills det skett.

Det var äfven ett annat skäl, som gjorde att jag ansåg att man skulle vänta med framläggandet af detta förslag. Man har nemligen, såsom herrarne se angifvet i betänkandets kläm, hänvisat till den färg, som i Danmark användes för margarin, och då tyckte jag det vara på sin plats, att kammarens ledamöter fått se, huru den danska margarinen skall se ut för att få försäljas. Emellertid ansåg majoriteten i utskottet, att det oaktadt förslag i ämnet borde nu framläggas.

Hvad sjelfva saken beträffar, har jag ansett att man så vidt möjligt borde söka vid försäljning motarbeta förfalskning af varan, och för min del har jag trott att mycket blifvit åtgjordt genom de stränga böter, som stadgats i dessa fall. Men det har sagts mig, att försäljning af margarinsmör såsom natursmör det oaktadt icke sällan försiggår. Hade det varit fråga om en färg, som i någon nämnvärd mån skilde sig från natursmörets färg, hade jag icke kunnat vara med om att antaga ett sådant förslag. Den danska färgskalan ligger emellertid nu till påseende på talmansbordet, och jag skall be att herrarne, innan herrarne fatta sitt beslut, taga del af den, på det att icke kammaren må kunna sägas döma som den blinde om färgen. Jag kan icke tro, att det skulle verka hinderligt vare sig för tillverkningen eller försäljningen af margarin, om man antoge ett förslag i sådan rigtning, då det här endast är fråga om att gifva margarinsmör en färg, som närmar sig natursmörets. För min enskilda del skall jag icke hafva någonting emot att kammaren går in på att antaga den färgskala, som finnes bestämd för den danska margarinen. Den är betecknad med n:o 9 å tabell F. Det är den i Danmark högst tillåtna färgen, och jag tror att, med någon kontroll öfver försäljningen, den äfven här bör kunna antagas.

Herr Folke Andersson: Det är visserligen sant, såsom den föregående talaren yttrade, att, då frågan förra gången var före i kamma-

Om bestämmelser rörande färgning af margarin. (Forts.)

ren, den återremitterades på grund deraf att mellanrikslagen icke då var antagen. Nu är frågan om mellanrikslagen afgjord af svenska Riksdagen och antagen äfven i norska odelstinget, fastän ännu icke i lagtinget. Då kunde det ju visserligen tyckas hafva varit ett skäl deri att framskjuta frågan, men då riksdagen är så nära sitt slut, kunde vi väl icke göra annat än att fatta ett beslut. Jag tror derför att ingen bör kunna förebrå utskottet, att det framkommit med detta betänkande, oaktadt frågan icke är slutligen afgjord i norska stortinget.

Hvad beträffar färgning af margarin, har utskottet ansett, att, i fall någon färgning skall ega rum, man bör kunna antaga samma lag som gäller i Danmark, och färgskalan finnes nu framlagd till påseende. Det är n:o 9 i tabell F, som danska riksdagen antagit till färg. Jag tror icke att den färgen skall göra varan osmaklig, ty den liknar smörfärgen bra mycket, åtminstone färgen på sämre smör. Den är mera ljus, men skall icke, tror jag, göra varan oaptitligt, derför har utskottet för sin del antagit den färgen. Det må ligga i kammarens fria skön att antaga den eller icke, men jag yrkar emellertid bifall till utskottets förslag.

Herr Jonsson i Hof: Det må för utskottet kunna utgöra ett skäl äfven detta, att Riksdagens afslutning är så nära, för att göra en framställning i saken, äfven om man tycker, att frågan i och för sig sjelf bar framkommit på en oläglig tid. Mig förefaller dock det skälet temligen svagt. Om utskottet sjelft haft den meningen, att stortinget bort dessförinnan afgöra frågan om mellanrikslagen, hade det varit lika så godt att, då det ju i allt fall är onödigt att afgöra förslaget vid denna riksdag, afvakta en kommande Riksdags åtgörande i frågan. Jag skall emellertid icke fästa mig så mycket härvid, men här förekommer äfven en annan sak. Då man ser på denna färgskala och betänker, att den tillverkare, som bryter häremot, blir underkastad ganska betydliga ansvarsbestämmelser: då vidare skilnaden mellan de olika färgskiftningarna är så obetydlig, att det skall vara ett mycket skarpt öga, som förmår afgöra, huruvida en färg hör till n:o 9 eller n:o 11; och då slutligen det, enligt min tanke, med fullt fog kan sägas, att för kontrollen af varans beskaffenhet denna färgbestämmelse är alldeles onödig, så tycker jag för min del icke, att det är nödvändigt eller att man bör antaga ett skrifvelseförslag, som skulle kunna leda till en sådan påföljd, att en massa försäljare och tillverkare blefve bötföld, ehuru åsidosättande af denna fordran icke skulle bereda allmänheten den minsta molest. På grund häraf tror jag att vi kunna lugna oss med denna färgningsaffär till en kommande riksdag, då utskottet kan hända får litet bättre tid på sig.

Jag yrkar för den skull afslag.

Häruti instämde herr *Bruse*.

Herr Holmgren: Då vid sistlidne riksdag frågan om förbud

Om bestämmelser rörande färgning af margarin (Forts.)

mot tillverkning och försäljning af margarin, behandlades i denna kammare, uttalade jag den åsigten, att jag hellre önskat ett förslag, som afsett att genom färgning åstadkomma skilnad mellan natur- och konstsmör, emedan jag antog, att någon verksam kontroll mot förfalskning på annat sätt icke skulle åstadkommas. Ett förslag i den af mig då antydda rigtning föreligger nu i utskottets betänkande, och jag ämnar derför äfven lemna min röst för detsamma. Herr Jonsson påpekade svårigheterna att tillämpa förslaget, men då samma lag kan tillämpas i Danmark, förstår jag icke, hvarför den icke skulle kunna tillämpas äfven i Sverige.

Jag yrkar bifall.

Herr Sjöberg: Då utskottets förslag till en del går i den rigtning jag med min motion åsyftat, anhåller jag om bifall till utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, gaf herr talmannen, i öfverensstämmelse med de gjorda yrkandena, propositioner *dels* på bifall till utskottets hemställan och *dels* på afslag å densamma; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Som votering emellertid begärdes, blef nu uppsatt, justerad och anslagen en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller, hvad andra tillfälliga utskottet hemstält i utlåtandet n:o 7 (i samlingen n:o 40), röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren afslagit såväl utskottets hemställan som den i ämnet väckta motionen.

Omröstningen visade 73 ja men 94 nej; och hade kammaren alltså afslagit såväl utskottets hemställan som den i ämnet väckta motionen.

Kung Oscar II utsåg talman i januari 1886

§ 5.

Herr Ordföranden uppläste en till honom från Hans Excellens Herr Statsministern ankommen skrifvelse, innefattande meddelande, att Hans Maj:t Konungen ville denna dag klockan ½ 1 eftermiddagen å Kongl. Slottet emottaga den deputation, som enligt § 33 Riksdagsordningen hade att hos Konungen begära Talman och vice Talman för Kammaren.

Härefter tillkännagaf Herr Ordföranden, att han anmodat Herrar H. I. Arwidsson, G. F. Östberg, Lars Peter Mallmin, Erik Forsselius, Axel Svartling, Johan Sjöberg i Bodaryd, P. A. L. Malmström, Per Truedsson, Jöns Bengtsson i Gullåkra, J. G. Siljeström, J. A. Wendt och G. O. Tundal att för nämnde ändamål med Herr Arwidsson såsom ordförande begifva sig till Kongl. Slottet.

§ 6.

Sedan deputationen återkommit, tillkännagaf dess ordförande, att Grosshandlanden m. m. Herr Olof Wijk och Hemmansegaren m. m. Herr Liss Olof Larsson blifvit utnämnde, den förre till Talman och den senare till vice Talman för Kammaren, samt att desse Herrar fått i deputerades närvaro inför Hans Maj:t Konungen aflägga den i Riksdagsordningen föreskrifna ed.

§ 7.

Herr Talmannen helsade Kammaren med följande ord:

"Med vördsam förhoppning att fortfarande, vid utöfningen af mitt uppdrag, få påräkna Kammarens tillmötesgående, beder jag få innesluta mig, mine herrar, i eder välvilja och edert förtroende under upprigtig önskan att våra förestående arbeten må leda till gagn och lycka för fosterlandet."

N:o 64.

Af herr **J. Sjöberg**, *om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om föreskrifter angående undersökning af importeradt fläsk och ister.*

Under anförande, hurusom fläsk och ister, som i riket infördes, ofta vore af den beskaffenhet att dessa födoämnen voro för helsan skadliga, ehuru detta uti de ifrågavarande varornas skick vid införseln vore ytterst svårt, om ej rent af omöjligt, att vid ytlig besigtning märka, samt att man hade skäl förmoda, det någon sätter kontroll ej hölles öfver att icke nedslagtning för export af med svinpest eller annan sjukdom behäftade djur i Nord-Amerika egde rum, föreslogs sistlidne riksdag i denna Kammare, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan förordnings utfärdande, som vid straffpåföljd förbjöde försäljning af fläsk och ister, som hit importerades från utländsk ort, innan varorna genom importörens försorg och på hans bekostnad blifvit på vederbörligt sätt undersökta och befunna fria från sjukdomsämnen.

Detta förslag, hvilket förordades af det Andra Kammarens tillfälliga utskott, till hvars förberedande behandling förslaget öfverlemnades, blef likväl af Kammaren afslaget.

Då emellertid de omständigheter, hvilka föranledde frågans dragande under sistlidne riksdags pröfning, ännu äro för handen och till och med sedan dess vunnit ökad vigt och betydelse, föranlåtes jag, under åberopande af jemväl hvad utaf Andra Kammarens tillfälliga utskott N:o 2 vid sistlidne riksdag i dess utlåtande N:o 1 i ärendet anförts, härmed ånyo underställa frågan Riksdagens bepröfvande samt föreslår derför,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller om sådan förordnings utfärdande, som vid straffpåföljd förbjuder försäljning af hit till landet importeradt fläsk och ister, innan det genom importörens försorg och på hans bekostnad blifvit, på sätt Kongl. Maj:t finner lämpligt föreskrifva, undersökt och befunnet fritt från sjukdomsämnen.

Stockholm den 21 januari 1889.

Joh. Sjöberg,
från Vestra härad.

Johans skrivelse betr import på fläsk och ister

N:o 8.

Af herr **J. Sjöberg,** *om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om nedsättning i gällande frakttaxa beträffande artikeln kalk.*

Bland de artiklar, som äro för jordbrukets drifvande nödvändiga, intager kalk ett af de främsta rummen; men tillgången dertill försvåras i hög grad genom den för denna artikel bestämda höga fraktkostnad å statens jernvägar i förhållande till varans pris. Såsom exempel derpå kan anföras, att frakten på en vagnslast af 10,000 kg. för 20 mil öfverstiger lastens inköpspris. Att häri ligger en oegentlighet, hvilken utan förlust för statens jernvägar kan undanrödjas, torde vara uppenbart. Och jag får derför vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan, det Kongl. Maj:t täcktes nedsätta den i nu gällande frakttaxa för statens jernvägar bestämda fraktsats för artikeln kalk med trettio procent.

Stockholm den 16 januari 1899.

Joh. Sjöberg.

Johans skrivelse betr frakttaxa för kalk

N:o 15.

Af herr **J. Siöberg,** *om skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ändring i gällande bestämmelser om rätt att försälja vin och maltdrycker.*

Riksdag efter riksdag hafva framkommit motioner om ändringar i kongl. förordningen angående försäljning af vin och maltdrycker den 24 oktober 1885 i syfte att råda bot för de missförhållanden, som uppstått i följd af missbruk vid dylik försäljning. Och att missförhållanden af sådan anledning uppstått torde få anses såsom ett kändt och erkändt sakförhållande, som numera icke fordrar vidare bevis. Såsom förnämsta källan till detta öfverklagade onda torde få framhållas rätten att med allmän handel i öppen bod utan vidare få förena försäljning af vin och öl. Om försäljning af sistnämnda varor skildes från annan handel skulle enligt min mening mycket varda vunnet. Jag vågar derför hemställa, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t behagade hemställa om sådan ändring i ofvannämnda kongl. förordning att dess 10 paragraf måtte erhålla följande förändrade lydelse:

> Den, som idkar handel i öppen bod, må ej tillåtas att sälja, vare sig enligt 2 eller 3 §§, vin eller maltdrycker eller öfriga i § 8 omförmälda icke spirituösa drycker. Ej heller må sådana drycker utan betalning i boden utlemnas.

Stockholm den 22 januari 1890.

Joh. Siöberg,
från Bodaryd.

Johans skrivelse betr rätt att sälja vin och maltdrycker

N:o 9.

Af herr **J. Sjöberg**, *om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående vilkoren för försäljning af maltdrycker.*

Ehuru jag fullt beaktar den frihet, svensk medborgare i lag är medgifven att afyttra sitt fabrikat, torde dock förhållanden finnas, som berättiga till viss inskränkning härutinnan; och jag vill härmed fästa uppmärksamheten på ett sådant fall.

Tillverkare af maltdrycker ega att från tillverkningsstället försälja öl till afhemtning till mindre belopp än 10 liter, och härutinnan ämnar jag icke nu föreslå ändring, ehuru, åtminstone hvad landsbygden angår, åtgärders vidtagande till förbud härför helt säkert skulle vara i nykterhetens intresse fördelaktigt. Men flere sådana tillverkare, för att blifva af med sin produktion, inrätta på andra orter och äfven på landsbygden s. k. nederlag, der ölet tappas och hvarifrån detsamma sedan dels säljes till afhemtning, dels kringföres och försäljes i husen inom orten. Detta gör, att orter, der ölbryggerier ej finnas, likvisst, och säkert i ännu högre grad, blifva utsatta för alla de olägenheter, som ofta följa med dylik försäljning. Särskildt vid jernvägsstationer inrättas sådana nederlag, och oordningar i flera afseenden följa dermed.

Då mig synes, att *kommunen ensam* borde ega rätt att bestämma, huruvida sådan försäljning, jag här påpekat, finge ega rum inom densamma eller icke, har jag ansett mig böra bringa frågan under Riksdagens pröfning, oafsedt att den s. k. maltdryckskomiténs förslag ej ännu hunnit att för Riksdagen framläggas.

Jag tillåter mig sålunda föreslå,

> att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om sådan förändring i gällande förordning angående försäljning af maltdrycker m. m., att försäljning af maltdrycker från s. k. nederlag å annan ort, än der tillverkningen eger rum, ej må ske utan vederbörande kommunalstyrelses tillstånd.

Stockholm den 18 januari 1902.

Joh. Sjöberg.

Johans skrivelse betr villkor för försäljning av maltdrycker

Nedanstående är en krönika från tidningen Dalpilen, utgiven i Falun, 11 april 1890

”Farbrödernas” bekymmer i påskhelgen

Våra riksdagsmän ha nu, skref före helgen Th. S. i Vimmerbys Tidning, kommit hem för att äta påskalammet bo hos sina gummor. Men om de rest hem för att få göra det i lugn, så bedraga de sig grundligt. Ty det finns i mitt tycke få så beklagansvärda människor som dessa stackars offer för sin passion för politiken. Hvilket fruktansvärdt arbete själsspänning hafva de icke att utstå, innan de att börja med lyckas bli valda! Huru få de icke kuska omkring i bygderna, enskildt i hemmen och offentligt på stämmor och folkmöten framhålla sina dygder och upphöja sina förtjänster, hvilket alltid är en svår botöfning för anspråkslöst folk. Huru nödgas de icke, för att ha utsigt gå igenom, skälla ner sina medbrottslingar, sina motkandidater, samt deras slägtingar och vänner, bundsvottera herremän och varna regeringen! Och när de så slutligen gått igenom och fått resa till Stockholm för landets bästa, då visar det sig, att de just kommit ut på ett farligt farvatten.
Tiga de i riksförsamlingen, hvilket för öfrigt är det allra klokaste och bästa, så blifva kommittenterna i hemorten ursinnig

— Hva’ sa’ vi mä’ en stummer riksdasman te’? mena de. Och de som röstat på motkandidaten gå skadeglada omkring och mena tro på att: »de geck nok som vi sae; hemma va’ han så vi’flängder å grofloader i käftamentet å kunne domdera på folkmöte, så di gongade i hela sockna, men sen ban kom opp i bland herra, så törs han inte klyfva sin syndie näbb illa komma fram mä en halfdraen ande»

Ja, så går det för den riksdagsman som besitter visdom nog att tiga. När honom nu däroppe detta tal från hembygden, så kan ingen undra på, om han i ett ögonblick af förtviflans raseri besluter sig för att en gång låta hvad han tror vara visdom flöda ut i kammaren, om icke för annat så för att visa dem derhemma, att han hvarken är stum eller dum. Men då först blir det riktigt illa ställdt för honom. I kammaren sitta Waldenström och en hel del andra knifviga herrar som »märka ord». Knappt har han derför slutat och satt sig, förrän den ena efter den andra af hans kammarkamrater stiger upp och dräper honom, klär af honom den ena frasen efter den andra, så att han till slut sitter der i all sin okunnighets nakenhet, utan så mycket som ens ett uselt fikonalöf att skyla sig med. Och det är ändå icke det allra värsta. På läktaren sitta några tidningsreferenter, som koka ihop en grann historia af det lilla uppträdet, öfverdrifva ooh färglägga det samt låta den arma riksdagsmannens namn blifva till spott och spe öfver hela landet.

Hur har det icke gått med Sjöberg i Bodaryd af Stockaryds socken i Vestra Härad? Han ville skapa sig ett namn i häfden och göra Vestra Härad, som hittills varit en föraktad landsända, lärorikt och berömdt, och till den ändan motionerade han om blå margarin. Arme Sjöberg! Icke blef det någon blå margarin utaf, men Sjöberg själf har blifvit piskad blå af skämtets och hånets och löjets bitande gissel. Äreställen medföra ansvar och ställa oerhörda kraf på sina män. Riksdagsmannen har sina kommittenter, och jag har mina läsare å ena sidan, och landets väl hafva vi båda å den andra.

»Det är hund på hund» sa' pojken, satte hundskinnsmössan på far sin. När nu farbröderna denna gång kommit hem för att äta påskalammet hos sina gummor, så få de icke göra det i lugn, sade vi i sjelfva ingångsorden till denna lärorika krönika. Nej, det fingo de icke. De hade knappast hunnit pussa mor och pälsa af sig, förrän ilskna politiserande valmän kommo till och skreko om hvarandra.

— Hvarför ha I fuskat bort grundskatteafskrifningen, era fähunna deroppe ? väsnades en del. — Vi velle bara gå hit å höra efter — stormade ett parti — om den dålie fått makt helt å hållet nu i Sveriges riksförsamling, för så sir dä ut, när en läser riksdagshandlingera ?

— Hvad har där då stått? pustade den stackan öfverlupne farbrodern nästan tillintetgjord.

— Jo, der har stått att I, era bukstussar, utan te å klyfva näbb slopat den bäste å förnuftigaste å rättvisaste motion, som kommit opp i hela den lutherska läran änna ifrå Gustaf den förstes ti!

— Hvad är det för en motion? — Jo, det va' om rättighet för oss församlingsboa att säga upp våra prester te afflöttning, när di blir gamla och trubbeta å oduglig.

— Ja, men ni kan väl begripa godt folk, att det skulle bli olyckligt i församlingarne, om . . . — Begripa! Här ä inte fråga om att begripa, förstår riksdagsman, utan vi ä kommittenter och vi ska' ha reda på affärerna.

Ja, på så sätt får den stackars riksdagsmannen, så länge han har sitt påskalof, dag ut och dag in dividera med sina valmän och söka försvara sin ställning och sina åsigter mot de vidunderligaste inpass och åskådningar i politiska frågor. Det är föga trefligt. Och om jag får uttrycka mig på riktigt hallelujamässigt frälsningsslangspråk, så får jag verkligen säga, att »jag är mycket glad och lycklig på denna stunden» öfver att Ostboarne alltid misslyckats i sina förtviflade ansträngningar att få mig till riksdagsman i andra kammaren.

Utdrag af inteckningsprotokollet, fördt vid Lagtima höstting med Västra härad å tingsstället i Sävsjö den 24 november 1913.

§202. Under anhållan om inteckning ingaf nämndemannen S. J. Sjöberg i Notholma ett så Lydande:

Undantagsbref

”Som vi undertecknade denna dag försåldt vårt egande 1/8 mantal Bodaryd i Stockaryd socken till vår son Sven Johan Sjöberg i Notholma och hans hustru Anna Lovisa Johannesdotter, hafver vi från nämnda 1/8 dels mantal förbehållit oss här nedan uppräknade undantagsförmånen som koparena till oss oafkortat i bådas vår lifstid årligen skall utgöra:

1. Öfra våningen af stora byggningen samt den ofvan varande vindsrum förbehålles för vår räkning.
2. Fullt tillräcklig vedbrand, hemkörd, och sönderhuggen i sådana längder att den är passande att elda i järnspis och kakelugnen med, inlagt under tak, samt torr, den skall uppbäras på våra rum efter behof om vi derom tillsäger.
3. En kanna söt oskummad mjölk skall dagligen till oss aflemnas och uppbäras i vårt rum.

T1: Såsom ersättning för ofvannämnda undantagsförmåner förbinder vi oss att till jordägarna årligen betala Etthundrafemtio /150/kronor, första betalningen sker den 14 mars 1904.

Skulle så hända att vi önskar afstå med dessa undantagsförmåner, upphör den årliga avsättningen.

T2: Vidare förbehålles rätt att nämnda hemmans del få söka och erhålla inteckning för beståndet af detta undantagsbref.

Sålunda öfverenskommet som skedde i Bodaryd den 11 januari 1908

Joh. Sjöberg Lena Katarina Johansdotter
m.h.i.p

De i förestående undantagsbref föreskrifna villkor förbinda vi oss att till alla delar att uppfylla.

Tid och ort som ofvan

S. Joh. Sjöberg Anna Lovisa Johannesdotter

Samtliga underskrifter bevittnas af

Johan Andersson Nina Andersson
i Bodaryd

De förestående undantagsförmånerna äro bekomna till den 14 mars 1913 qvitteras
Joh. Sjöberg”

Till åtkomstens styrkande åberopades häradsrättens lagfartsbevis denna dag, §140, för Sven Johan Sjöberg och hans hustru Anna Lovisa Johannesdotter å utom annat 1/8 mantal kransställe Bodaryd i Stockaryds socken.

På grund af hvad sålunda förekommit meddelade häradsrätten inteckning uti Sven Johan Sjöbergs och hans hustru Anna Lovisa Johannesdotters ägande 1/8 mantal kronoställe Bodaryd i Stockaryds socken. Joh. Sjöberg och Lena Katarina Johannesdotter till säkerhet för lifstides undantagsförmåner enligt afvanintagna kontrakt, därom kontraktet försågs med bevis.

Som ofvan

På Häradsrättens vägnar
Elias Melander

Inbjudes

att övervara

vår käre makes och faders,

f. Riksdagsmannen

R. W. O.

Johan Sjöberg,

Begravningsakt

i Stockaryds kyrka

Söndagen den 10 mars 1929 kl. 11 fm.

Samlingen sker i sorgehuset i Bodaryd kl. 8 fm.

Karin Sjöberg

Barnen.